

Jó Pajtás

2018. IX. 20.

72. évf., 24. szám

**Találka az ötödikesekkel
Tiszakálmánfalván**

MADÁRVONULÁS

Szárnyas rekorderek

ÓRA ELŐRE, ÓRA VISSZA

Nyári vagy téli időszámítás lesz?

JÁTSZÓTÉR

Mi fán terem a palindrom?

A 8. Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Verseny meghirdetése

Szűcs Imre Gyermekvers- és Prózamondó Versenyünket minden évben Udvarnokon (Banatski dvor) tartjuk meg, ugyanis ebben a bánáti falucskában született versenyünk névadója, szerkesztőségünk néhai oszlopos tagja. Az idei vetélkedő – mely immár 8. a sorban – időpontja **november 10-e**, a hónap második szombatja. Hűséges barátainkkal, a verseny ötletgazdájával, a zsűritagokkal, a felkészítő pedagógusokkal, a helybeli szervezőkkel máris törjük a fejünket, hogy egy feledhetetlen napot szervezzünk nektek, ahol nemcsak versenyzünk, hanem ismerkedünk, barátságokat kötünk, élménydús napot töltünk el – közösen.

Törhetitek tehát máris a fejeteket, mit választanátok a vajdasági magyar irodalomból, hisz ez a verseny jó alkalom arra, hogy vidékünk szülőltéinek alkotásai se merüljenek feledésbe. Reméljük, hogy ismét szép számban jelentkeztek sok település számos iskolájából, és a vajdasági magyar irodalom egyfajta ünnepét üljük majd azon a bizonyos hétvégén.

Íme, még egyszer röviden az elvárásaink:

* A megmérettetésre A VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSZET és PRÓZA EGÉSZÉBŐL lehet művet választani. A próza másodsor jelenik meg a pályázatban, méghozzá közkívánatra. A népmese kivételével minden olyan prózai mű számításba jöhet, melynek ismert a szerzője és vajdasági.

* Egy-egy mű előadása ne haladja meg az 5 percet!

* Akár tavaly, ezúttal is egy-egy korosztályban iskolánként legtöbb egy tanuló indulhat. A tanítézmények mellett művelődési egyesületek is benevezhetik a tanulókat.

* Autóbusz indítására sajnos nincs lehetőségünk, és útiköltséget sem áll módunkban megtéríteni, de jó hír, hogy versenyünkön benevezési díj nincs.

* A versenyen természetesen részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló.

* Négy kategóriát hirdetünk:

1. korcsoport: 1–2. osztályosok
2. korcsoport: 3–4. osztályosok
3. korcsoport: 5–6. osztályosok
4. korcsoport: 7–8. osztályosok.

Tavaly ennyien részesültek jutalomban

* Felkészüléshez ajánljuk a Bordás Győző válogatásában 2013-ban közreadott **Ezüsttulipán** című kötetet, mely a vajdasági magyar lírából válogatott (sajnos már nem kapható), és a Szép Magyar Könyv címet tavaly elnyerő kiadványunkat, a **Tigrisleleket**, mely vajdasági szerzők prózájából ad válogatást. Nem mellékes: a kötet még beszerezhető (tel. 021/457-100) 400 dináros áron.

* A győzteseket ezúttal is megjutalmazzuk.

* **Legkésőbb október 26-áig kell dönteni arról, kik képviselhetik iskolájukat az udvarnoki döntőn.** A továbbjutók adatait (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, telefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe) **október 31-éig** kell eljuttatni szerkesztőségünkbe.

Kérjük a tanárokat, hogy idén is vállalják fel a versenyt! Mindennemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/457-100-as telefonszámon vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címen. A rendezvény támogatói az udvarnoki szervezők és a begaszentgyörgyi önkormányzat, valamint a Magyar Szó Kft. mellett jeles vajdasági magyar művelődési intézmények lesznek.

Jó készülődést, várjuk jelentkezéseiteket!

A jövő héten dínó-szám!

A Föld egykori urairól, a hatalmas dinoszauruszokról elég sokat tudunk, főleg ahhoz viszonyítva, hogy milyen régen kivesztek. Tudtad-e, hogy nagyjából százhatvan millió éven át ők uralták a Földet, vagy azt, hogy hány fajtáját sikerült azonosítani? Tudod, hogy mekkorára nőttek a legnagyobb példányai?

És mit gondolsz, miért olyan népszerűek manapság, hogy miközben egygyel sem találkozhatott ember, mégis könyvek, filmek garmadájának főhőseivé léptek elő?

Minderről a jövő héten olvashatsz lapunk idei 25. számában.

Barangolás Vajdaságon át

Mint bal oldalt, a 2. oldalon szereplő felvételeink mutatják, a harmadikosok felkerekedtek, hogy bebarangolják Vajdaság egy-egy szegletét. Hetvenegy iskola 1624 harmadikosa vesz részt a szűkebb hazánkat felőlről kirándulássoroztatban. Már harmadik éve, hogy a Magyar Nemzeti Tanács a magyar állam hathatós támogatásával egy napos kirándulást szervez Vajdaságban a magyar tannyelven tanuló általános iskolások részére, akik ily módon megismerkednek Vajdaság gazdag történelmi múltjával, sokszínű kultúrájával, a természeti adottságokkal, az építészeti örökséggel. A harmadikosok a környezetünk tantárgy keretében érintik ezeket a helyeket.

– Fontos, hogy közvetlen élményekkel, látványban gazdagodjanak, amikor egy-egy tanítási egységhez érve földolgozzák ezeket a helységeket az órákon – hangsúlyozta **Jerasz Anikó**, az MNT Végrehajtó Bizottságának elnöke a program kezdetén.

A kirándulássorozat ugyanis egy hónapig, egészen október 10-ig tart, az első csoportok Szabadkán, Újvidéken és Nagybecskerekén tettek látogatást. Az újvidéki kirándulásprogram a Belgrád rakparton kezdődött a **moholi Novak Radonić Általános Iskola**, a **horgosi Kárász Karolina Általános Iskola** és

kispiaci kihelyezett tagozata diákjainak részvételével, akik megtekintették a Vajdasági Múzeumot és a Péterváradai várat, majd a program folytatásában Újvidék belvárosának nevezetességeit tekintették meg. Szabadkára az **újvidéki József Attila és a Petőfi Sándor Általános Iskolából**, a **szenttamási Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskolából**, valamint az **óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskolából** és **annak dreai kihelyezett tagozatából** érkeztek diákok. A tanulók a Ferencesek templománál gyülekeztek, ezután megtekintették a kék szökőkutat, a Városházát, a Szabadkai Városi Múzeumot, a Zsinagógát, a Kosztolányi-szobrot és egyéb nevezetességeket, majd pedig ellátogattak Palicsra, a tópartra és az állatkertbe. A gyerekeket a kék szökőkútnál **Petkovics Márta**, az MNT Végrehajtó Bizottságának tagja köszöntötte. Nagybecskerekre, Aracsra a **zentai Stevan Sremac Általános Iskola Thurzó Lajos kihelyezett tagozatára** járó harmadikos diákok érkeztek. Megtekintették a Nepomuki Szent János-székesegyházat, a múzeumot és a Madách Színházat.

A kirándulásához **Útikalauz** készült, amelyet a gyerekek ajándékba kaptak. Ebben az utazást érintő nevezetességekről olvashatnak. A kiadvány illusztrációkat is tartalmaz.

Azért még hiányzik a tanító néni

Beszélgetés az óbcesei Samu Mihály iskola ötödikeseivel

Nem is olyan könnyű ötödikesnek lenni. Különösen ha nem ilyen viccesek a tanárok, mint ahogyan a költő leírja a versében. Valóban nem könnyű ötödikesnek lenni! Eddig a jószágos tanító néninél mindig egy teremben tanultatok, most meg minden órán más-más szaktanterembe kell vándorolni. Meg alkalmazkodni is kell legalább tíz tanárhoz... Meg az a sok házi feladat!

Lássuk, az óbcesei Samu Mihály iskolában hogyan találták föl magukat az ötödikesek, név szerint: **Balázs Korina, Varga Réka, Siles Jessica, Kerepes Livia, Horváth Kinga, Hajdú Tímea, Ferenc Kornél és Mándity Karolina, Kutika Magyar Klementina** magyartanárnő tanítványai.

Mint mindig, most is az iskola előcsarnokában, a díszhalak mellett foglalunk helyet, s arról beszélgetünk, ki hogyan várta az új tanévet, milyen érzés ötödikesnek lenni.

Korina várta már, hogy ötödikes legyen, hogy megismerje a tanárokat:

– Ötödikben szakcsoportokra is lehet jelentkezni – mondja elsőként Korina –, én a rajzolás választottam. Már megismertem a tanárokat, ők is jókedvűek, viccesek, mint a verseben. Nem kellett külön tanulni, órákon készültünk magyarból és matekból a fölmérésekre. Azért hiányzik a tanító néni...

Réka szerint is kedvesek a tanárok, s már megszokta az osztályról osztályra való vándorlást:

– Legkedvesebb tantárgyam lett az angol, órán sokat megtanulunk. Nekem is hiányzik a tanító néni, már meglátogattuk. Idén is szeretnék színikitűnő tanuló lenni.

Jessica nevével is találkozottok a Jó Pajtásban, ő mindig a szavalóversenyek győztese:

– Idén is megyek szavalóversenyre, ugyanis voltam a nyáron a Szép Szó Táborban, ahol sokat tanultam. Az ottani versenyen különdíjas lettem. Christian Morgenstern Papagáját szavaltam. Ezzel a verssel szerepeltem Bácsfeketehegyén szeptember 15-én. Kedvenc tantárgyam a magyar és a biológia. Azért nekem is hiányzik a tanító néni, vele nem kellett rohangálni egyik szaktanteremből a másikba, mint most. Szeretnék én is színikitűnő tanuló lenni, mint tavaly.

Livia szeret szavalni, és meghallgatta nővérei tanácsát is:

– Vártam már nagyon, hogy felsős legyek, hogy megismerjem a tanárokat, az új tantárgyakat. Az egyetemista nővéreim elláttak jó tanácsokkal, biztattak, hogy tanuljak mindjárt az első napokban, hogy érdeklődjek, mindig jelentkezsek, hogy lássák a tanárok, hogy érdekel a tantárgyuk. Az első benyomás szerintünk sokat jelent. A szünetekben nincs sok idő, keresgélni kell az szaktantermeket. Megkedveltem a magyar nyelvet, idén is, mint tavaly, szeretnék szavalóversenyekre menni, kítűnő tanuló lenni.

Karolinának is tetszik az ötödik osztály:

– Jó, hogy több tanár tanít bennünket, már is megkedveltem a matekot, a német nyelvet, a történelmet. Jelentkeztem a történelem szakcsoportra. Szeretnék jeles lenni.

Kinga is furcsának találja az egyik szaktanteremből a másikba való vándorlást:

– Tetszik az ötödik osztály, a tanárok kedvesek, majd a vándorlást is megszokom. Mivel szeretek rajzolni, az lett a kedvenc tantárgyam. Rajz szakcsoportra is jelentkeztem.

Tímea sem bánja, hogy ötödikes lett. Szinte minden tantárgyat megkedvelt már.

– Jó ötödikbe járni, kedvesek a tanárok. Történelem szakcsoportra jelentkeztem, de kedvelem a földrajzot, matekot, magyart. Színikitűnő szeretnék lenni idén is.

Kornél felderítőként külön örül annak, hogy ötödikes:

– Nekem sokat jelent, hogy már felsős lettem. Eddig nem lehettem a felderítőknél vezető, de most, hogy felsős lettem, lehetek. A magyart szeretem, kedves a tanárnő, órán meg lehet tanulni mindent. Úszni is járok a sportközpontba, s nagyon örülök, ha az iskolával tornaórán is megyünk a medencére.

Kazal Soma

Ötödikes lettem

*Idén ötödikes lettem,
Hátamra nagy terhet vettem.
Vajon meddig kell viselnem?
Reggel többet nem alhatok,
Karikás szemmel pislogok,
Fáradtan iskolába baktatok.
Fülem szaggatja a csengő,
Csak ne én legyek ma az első!
Bár elrejtene egy felhő!
Tanár belép, szava harsan:
Takács Elek, felelj gyorsan!
Mi történt a kőkorszakban?
Lábam remeg, szívem dobban,
Szájam feleletre moccan,
Eldadogtam, amit tudtam.
Tanár hallgat, tollat ragad,
Ellenőrzöm nála marad,
Halkan mordul: Hordd el magad!
Helyre megyek és lerogyok,
A füzetben egy ötös ragyog!
Fellelégek, boldog vagyok!*

Alsóból felsőbe! Vajon mi változik?

A tizsakálmánfalvi diákok első benyomásai az ötödik osztályról

Nyár végén, amikor már nagyban visszszámolják a napokat, s mielőtt a kisdiákok felső osztályba indulnának, felmerül egy kérdés: **Mi fog megváltozni? – Valójában minden!**

A nevelés és az oktatás körülményei, a környezet. Több tanár, új tantárgyak, új szabályok, a tantermek helyszíne. A teljesítmény értékelésének módja, a gyermekek napirendje, bioritmus és a közösségben elfoglalt helye. Általában ezekkel a jelenségekkel találkozhatnak a „kezdő csomagban” mind a diákok, mind a szülők. A mindennapi, megszokott iskolai élethez képest szokatlan helyzeteknek és kihívásoknak lesznek kitéve. Ám aggodalomra semmi ok!

A tanulás és az osztály szelleme kéz a kézben jár! A csapatban eltöltött idő, a közösen átélt élmények olyan állapotot hoznak létre, mely erősen befolyásolja a szellemi fejlődést. Ha az osztály összetartó, a tanulás is könnyebben megy! A diák egy jó és segítőkész közösségben könnyebben fordítja energiáját a tanulásra. Így van ez a tizsakálmánfalvi általános iskola 5.1. osztályában is. A tanulók létszáma igen alacsony – csak heten vannak –, s ennek köszönhetően a csapat szinte kis családként funkcionál. Az iskolában eltöltött idő mellett számos szabadidős aktivitásban is közösen vesznek részt. A következőkben ők számolnak be a legfrissebb élményekről.

Milyen ötödikesnek lenni? Számotokra mi az, ami jelentősen megváltozott? Milyen különbséget észleltetek a felsős és az alsós tagozat között?

– Felsősnak lenni mókás, igazán tetszik az ötödik osztály. Minden izgalmas. Új tantárgyakkal ismerkedhettünk meg. Kedvenc tantárgyam a matematika, mert a tanárnő mindent részletesen elmagyaráz, könnyebb megérteni az anyagot. Az új tantárgyak közül a biológia a legkedveltebb. A tanárok most kedvesek és türelmesek, de idővel meglátjuk, hogy milyenek lesznek – számolt be **Lára Atyimcsev**.

– Nekem nagyon furcsa, hogy le-fel ingázzunk a tantermekbe. Érdekes felsősnak lenni, viszont tudom, hogy mindent sokkal komolyabban kell venni. Sok idősebb barátom van, akik segítenek beilleszkedni az új környezetbe. A tanárok még nem szigorúak, mivel mi is visszafogottabbak vagyunk, de idővel ez majd változik. Ezen nem azt értem, hogy majd rosszak leszünk, csak kicsit elevenebbek. Kedvenc tantárgyam a magyar nyelv és a matematika. A matekot régen nem szerettem, most viszont igen, mert a tanárnő nagyon kedves és eltökélt. Minden óra előtt izgatottak vagyunk, sietünk, hogy el ne késsünk az órákról – mosolyogva mesélte **Szilly Eszter**.

– Sok tantárggyal bővültünk, mint például földrajz, történelem, biológia vagy torna. Ne-

Társalgás az újságíróval a magyarórán

kem a torna a kedvencem, mert szeretek sportolni. Jártam gimnasztikára és tánagra. Most úszni járok, hetente kétszer. Az osztályból többen járunk úszótanfolyamra. Még nekem is szokatlan, hogy keresgélni kell a tantermeket. Röviddek a szünetek, sietni kell, nehogy elkéssünk. A tanárok közül a némettanár a legszigorúbb. Kedvencem pedig a magyartanár – mondta **Szajkó Dijana**.

– Nekem furcsa az ötödik osztály. A folyosók mindig tele vannak, nagy a zaj, mindenki siet valahová – közölte **Savin Mária**. – Mi is ide-oda szaladgálunk a tantermeket keresve. Kimondottan lassú vagyok, mire mindent bepakolok

A két kis karatézó:
Savin Mária és Csevári Dániel

a táskába, a többiek már rég a másik teremben vannak. Kedvenc tantárgyaim: a torna, a zene, a magyar és a német. Ezek közül a tornát szeretem legjobban. Sportoló vagyok, karatézok.

A beszélgetés során kiderült, a gyerekek zöme az iskola mellett különböző sportot űz. Íme néhány példa:

– Szabadidőmben a barátaimmal úszni járok Újvidékre. Az osztálytársaim szerint ügyes vagyok tornaórákon, és szerintük én tudom a legszebben átugorni a bakot. A sportolás mellett szeretem a kézműves foglalkozásokat is – szólt meg **Góz Klaudia**.

– Mária és én karatézunk az osztályból. Mindketten két övesek vagyunk. Hetente hat alkalommal járunk edzésre, csak pénteken van szabadnapunk. Háromszor van itt, Budiszaván és háromszor Kátyon. Mindketten versenyzünk, igaz egyelőre csak katákból. Az edzések este vannak, így – még ha néha kicsit késünk is – el tudunk jutni az iskola után. Már 5 éve edzem, Mária pedig 3 éve. Az edzésen a technikák elsajátítása mellett néha játszunk is, kedvencünk az XO játék. A karate mellett a focit is szeretem – mesélte **Csevári Dániel**.

A többiek az úszás mellett a helyi néptánc-csoportban is megtalálták a helyüket. Akad azonban egy kivétel: **Mánity Renáta** szabadidejét a házi kedvenceivel tölti. Az általános iskola után szeretne állatorvosnak tanulni. Habár még korai eldönteni, merre tovább, a legtöbbjüknek már most van elképzelése arról, hogy mivel foglalkozik a jövőben.

Talló Léna

Címoldali és belső fotó: Nagy Magdolna

Játék határok nélkül

Negyedik alkalommal sikerült megszervezni az idén nyáron az Újkenyeres játékok határok nélküli Zentagunarason. A szervezők részéről **Nagy Norbert**, az Ifjúsági Klub elnöke foglalta össze a legfontosabb tudnivalókat:

– Minden évben igyekeztünk úgy kialakítani a játékokat, hogy a gyerekeknek több helyszínen is játszaniuk kellett. Az egész esemény a futballpályán kezdődött, ahol a versenyzők vizes játékokban mérhették össze az erejüket (Ember bowling, pontkeresés medencében, gyümölcshalászás szájjal...). Ezt követte a portyázás, amely a faluban zajlott, a csapatoknak QR kódot kellett keresniük, fényképeket kellett készíteniük magukról, a falubelieket be kellett öltöztetniük az előre megkapott jelmezekkel, valamint ezt dokumentálniuk kellett, UV festékekkel kifestették magukat, valamint egy személynek a csapatból ki kellett állnia egy kangoorát. Az est lezárása a színpadnál zajlott, ahol felcsendültek a

csapathimnuszok, valamint egyéni bevállalós játékokban is részt kellett venni – mondta.

Az idén öt csapat vett részt a játékokon. A sikeresebbek a támogatóink ajándécsomagjaiban részesültek. Az első helyezett csapat hat Petroland-belépőt, Rózsa Sándor-pljeszkavicát és Capriolo-ajándécsomagot nyert, a második helyezett a szegedi gokartpályára nyert belépőt, valamint ugyancsak (családi) belépőt a Palicsi Állatkertbe. A harmadik helyen végzett dušanovói csapat a Bowling Klub ajándékát nyerte, és belépőt az állatkertbe. Ezenkívül minden résztvevő kedvezményes belépőt kapott a Makói Hagymatikum Fürdőbe, valamint a Szegedi Vadasparkba.

– A jövőre nézve, az új ifjúsági tagok kreatív ötleteire is számíthatunk, mivel szeretnénk frissíteni a játékok repertoárján. A terveinkben leginkább a csapatok létszámának növelése szerepel – fűzte hozzá Nagy Norbert.

Turi Orsi

Fotók: Triznya Dóra

Nyár a Tájházban

A zentagunarasi Tájházban második alkalommal szerveztek nyári foglalkozásokat az érdeklődő fiataloknak július elejétől. A foglalkozások kedden és csütörtökön 9-től 13 óráig tartottak, a tábor augusztus 16-án fejeződött be.

Sokszínű volt a program: kézműves, ismeretterjesztő, zenés-táncos, környezetvédelmi, egészségügyi stb. foglalkozások váltották egymást. Az idén körülbelül negyven gyermek vett részt a táborban – újságolta Dudás Szilvia, az Ifjúsági Klub tagja.

A foglalkozásokat Dudás Balog Andrea tanítónő (kincskeresés), Balassa Emese (kis- és körjátékok), Baranyi Valéria, a Csipkerózsza Kézimunkacsoport vezetője (kézimunkázás) és Tóth Malvinka, a N.A.D.S. vezetője (modern tánc) irányította.

A táborozók elmondták, hogy sokan közülük már visszatérők, és az a véleményük, hogy a nyári foglalkozásoknak köszönhetően tartalmasabbá vált a szünidő.

Turi Orsi

Fotó: Sóti Beáta

Gion olvasási verseny újra

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete olvasási versenyt hirdet az általános iskolák felsős tanulóinak számára a folyó tanévre is. A verseny célja: a diákok olvasásra való ösztönzése, és a tanulók szövegértő olvasásának fejlesztése. Fontos, hogy minél többen könyvet vegyenek a kezükbe vagy kedvet kapjanak ahhoz, hogy az internet segítségével éljenek az elektronikus könyvtár nyújtotta lehetőséggel. Mivel a versenyző nemcsak saját sikeréért „küzd”, hanem a csapat eredménye érdekében (is) igyekszik jól teljesíteni, a versenynek közösségépítő szerepe is van.

A verseny résztvevői 3 fős csoportokat alakítanak. A csoport tagjai megbeszélik, hogy ki melyik könyvet olvassa el az adott listán szereplő könyvek közül. Egy-egy tanulónak legkevesebb három művet el kell olvasnia,

de minél többet olvas el, annál jobb. A csapat összesen hat könyvcíméből álló lista alapján kapja a tesztek, illetve a feladatlapokat. A verseny lebonyolításához szükség van a magyartanárok és a könyvtárosok közreműködésére, azzal segítjük munkájukat, hogy minden benevező iskolának az iskolai versenyre kidolgozott tesztlapokat küldünk. A csoportok egyforma kérdéseket tartalmazó feladatlapokat kapnak, és a versenyzők egy-egy csoporton belül közösen oldják meg a feladatokat.

A tartományi döntő 2018 novemberében lesz Újvidéken. A legjobbak meghívást nyernek a Gion Nándorról elnevezett irodalmi táborba, melyet az Apáczai Diákotthonban szervezünk.

Az olvasandó művek listája a V–VI. osztályosok számára:

1. Fekete István: Bogáncs
2. Gion Nándor: Sortűz egy fekete bivalyért
3. Erich Kästner: Emil és a detektívek
4. Kontra Ferenc: Kalendárium
5. Mándy Iván: Csutak a mikrofon előtt
6. Jacqueline Wilson: Lányok a pácban

Az olvasandó művek listája a VII–VIII. osztályosok számára:

1. Gion Nándor: Angyali vigasság
2. Leiner Laura: A Szent Johanna gim, 2.rész
3. Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma
4. Rejtő Jenő: A három testőr Afrikában
5. Luis Sachar: Stanley, a szerencse fia
6. Wass Albert: Tizenhárom almafa

A díjazott csapatok tanárai könyvjutalomban részesülnek. A jelentkezéseket az alábbi címen várjuk:

VMPE, 21000 Újvidék, Ćirpanov utca 54., nsvmpe@gmail.com; tel: 021/548-259

Fogadj örökbe kutyust!

Jó gazdit keresnek a kutyáknak – ezúttal a gyerekek közt. A zombori ebmenhely ugyanis megtelt, újabb kóbor kutyákat nem tud befogadni, pedig kellene a szabad hely, hiszen a városban és a falvakban sok a kószáló jószág. A Čistoća közzéadta ennek érdekében kezdeményezte az örökbe adási akciót, amelynek eredményéről ígérete szerint folyamatosan beszámol a közösségi oldalakon. A menhely főlhívást tett közzé az általános és középiskolások számára, hogy akár csoportosan, akár egyénileg látogassák meg a menhelyet, azzal a leplezetlen szándékkal, hogy majd választanak maguknak házi kedvencet, hazaviszik a kutyát, és jó gazdaként tartják. (szikics)

Tájfutó-bajnokság Zentán

A szeptember 11-ei zentai városnapi programok keretében tájfutó-bajnokságot rendeztek az általános iskolások részére a Népkertben a helybeli rendőrség független szakszervezete irányításával. A tömeges eseményen egy különleges térképet kaptak a résztvevők, ennek felhasználásával kellett tájékozódniuk az állomások között.

A szervezők ezzel a megmozdulással igyekeztek kimozdítani a gyerekeket a virtuális világból, továbbá a sportolással az egészséges életmódra hangolni, szemben a fiatal nemzedékekre leselkedő különféle veszélyekkel. A tanulók a futballpályák és az úszómedencék környékét is bejárták a tájfutás alkalmával, a rajt előtt pedig a rendőrség és a tűzoltóság eszközeit és járműveit is kipróbálhatták. (fm)

Rajzsiker Ukrajnában

Az ukrainai Herszon (Kherson) művészeti iskolája 6. alkalommal hirdetett nemzetközi rajzpályázatot, melyre a szabadkai EmArt Műhely növendékei is beneveztek több pályaművel. Az eredmény nem maradt el, Apt Teodora (a képen) díjazott lett, Ivana Cvijan,

Köteles Anna és Nikolina Stančić pedig oklevélben részesült. Teodora mellett a katalógus egy oldala látható, mely a szabadkai diákok munkáját mutatja

A színház

Aki szereti a kicsit túldrmatizált mozgóképeket nézni egy óriási vászonon, annak a színház egy valóságos csoda lesz!

Én személy szerint imádom színházba járni... A mi kis falunkban is található egy tágas nézőtérrel rendelkező színház. Természetesen ez nem ér fel a nagyobb költségvetésű színházakkal, melyek a nagyvárosokban találhatóak... De az itteni lakóknak ez is nagy öröm. Köztudottan William Shakespeare volt a világ egyik legnagyobb drámaírója. Leghíresebb drámái a Rómeó és Júlia, Szentivánéji álom. A mai színdarabok nagyban hasonlítanak Shakespeare munkáira. A legtöbb munkát az ő művei ihlették. Egy színházi előadás a néző szempontjából teljesen átlagos és egyszerű. De a háttér munkások nem úgy látják a dolgokat, mint a közönség. Köteleket, függönyöket és sok más látnak. A színdarabok felvonásokra vannak osztva. Ez csupán annyit jelent, hogy szünetek vannak a nagyobb események között.

Nagyon remélem, hogy ezzel a munkámmal több embert sikerült a színház falai közé vonzanom.

Hatala Dániel, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ilyen lenne a gyermekhét, ha én tervezném

Ha én tervezném a gyermekhetet, a legelső az lenne, hogy meghosszabbítanám, és két hétig tartana. Természetesen tilos lenne feleltetni, ellenőrzőt íratni a diákokkal.

Az első héten, hétfőn, külön órarend minden osztálynak. A mi osztályunknak az első óra torna, a második rajz, a harmadik órán sétára menénk a faluba, a negyedik óránk hittan, az ötödik informatika, majd hazamenés. Kedden kirándulni mennénk a dinóparkba, ami ingyenes lenne. Szerdán tíz perccel hosszabb szünetek, zene lenne minden szünetben, és szörpöket, csokit osztogatnának minden óra előtt és után. Csütörtökön egész nap vásár lenne, ha elfogy az áru, hazamegyünk és hozzuk a következőt. Pénteken ruhadíszítő verseny lenne. Az úgy zajlana, hogy mindenki kap egy fehér rövid ujjút és kidekorálja pl. csillámporral, szalaggal, írással. Három helyezés lenne, a harmadik helyezett édességkosarat kapna, a második tolltartót színesekkel, az első pedig édességeket, füzeteket és egy rövid ujjút. A többi résztvevőnek két csokoládé járna. Két hétfőn kirándulni mennénk Szabadkára. Nyolckor indulnánk, délután ötkor érünk haza. Megnéznénk egy múzeumot, elmennék az állatkertbe, majd ebédelnénk egy étteremben, később városnézésre indulnánk. Bemennék egy üzletbe, ahol mindenki vásárolhatna.

Elmennék uzsizni a McDonald'sba, majd irány haza. Kedden mindenki elhozná a házi állatát, felöltöztetnénk őket és versenyeztetnénk, meglátnánk, kinek az állata cuki, kié a menő, a szép, a stílusos, a vicces. Szerdán egész nap vidámparkban lennénk, csütörtökön jelmezball rendeznénk, megválasztanánk a három legjobb jelmezt is. Pénteken az egész iskolát feldíszítenék, és különböző dolgokat lehetne csinálni, pl. diák-tanár foci, röplabda, palacsinta- és frizuraverseny, társasjáték, tánc, rajz- és ruhaverseny, karkötőkészítés, faragás stb. A végén a gyermekhét-ről készülné egy kép, ami minden tanteremben ott lenne a pannón vagy az ajtón, így mindig visszaemlékezhetünk a gyermekhétre, és várhatjuk a következőt.

Így múlna el ez a két hét, ha én tervezném.

Fülöp Afrodita, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Mátyás király udvarában jártam*

Egy kellemes tavaszi napon éppen a barátaimmal fociztam az iskolaudvarban. Váratlanul valami fényes pillantott meg a bokrok között. A többiek rá sem hederítettek, mi lehet az a fényes, nem mindennapi dolog, de engem kíváncsivá tett. Közelebb settenkedtem az ismeretlen tárgyhoz, amely leginkább egy különös kapura emlékeztetett. Ilyet eddig csak a filmekben láttam, úgy döntöttem, átlépek rajta.

A világ hatalmasat fordult körülöttem, én pedig egy mezőn találtam magam. A távolban egy várat pillantott meg. De ami még feltűnőbb

volt, az a saját ruházatom: páncélruhát viseltem. Megközelítettem a várat, a kapuban két ór állt. Szerettem volna körülnézni benn, így megkérdeztem:

– Kie ez a vár?

– Mátyás királyé – mondták a katonák. – És ön mi járatban? – kérdezte az egyik vitéz.

Húha, gondoltam magamban, valamit gyorsan ki kellene találnom.

– Sir Olivér vagyok, Artúr király lovagja. Levelet hoztam a királyodnak!

Ez a mondat bevált. Az egyik katona bevezetett a várudvarba, ahol sok érdekességet láttam és tapasztaltam. Az egyik várfalnál íjászok gyakoroltak, egy kovács pedig a kardokat élesítette. A várudvaron egy kobzos énekelt, a várfalakon zászlók lobogtak. Néhány vitéz a páncélját fényesítette, páran lovakat csutakoltak.

Ebben a pillanatban hozzám lépett egy katona és így szólt:

– Kövessen uram, a király már várja.

Egy lépcsőhöz vezetett:

– Menjen fel, majd forduljon jobbra – mondta.

Megindultam felfelé a lépcsőn, de olyan szerencsétlenül léptem, hogy elestem és bevertem a fejem.

Arra tértem magamhoz, hogy egy kéz simogat.

– Oli, ébresztő! Mindjárt kezdődik a tanítás.

–Jaj, anya! Mindig akkor ébresztesz fel, amikor a legjobbat álmodom.

Iskolába menet azon töprengtem, de jó lenne egyszer a valóságban is ellátogatni Mátyás király udvarába.

Pócs Olivér, 5. osztály, Emlékkiskola, Zenta

* A júniusban készült fogalmazás 2. díjat nyert egy zentai pályázaton

Az első tanítási nap

A nyár hirtelen össze változott és míg a gyerekek megpakolták hátizsájukat, addig anyu is elkészült az uzsonnával. Az iskola kapuja tárva nyitva, a gyerekek vígan kacarásznak az udvaron.

Becsöngettek. A sok diák elfoglalta szokásos helyét.

Első nap nem írnak, a tanár egy apró mozdulattal biccent, és mindenki megkönnyebbül. Aztán, amikor kicsöngetnek, nagy lármával elindul a sereg az ajtó felé, de a tanár egyet köhint, hirtelen mindenki visszaül a helyére.

A tanár megcsóválja a fejét és így szól:

– Holnap hozzátok a felszerelést, mert gyors tempóval kell haladnunk!

Nagy léptekkel elhagyja a termet.

A diákok szomorú tekintettel vánszorognak a folyosón. A bódénál méteres sorok kígyóznak, ami nem is csoda, hisz mindenki megéhezik a nap végére. Amikor megszólal az utolsó óra végét jelző csengő, a tanulók fellelegezve hazaindulnak, de azért várják a következő tanítási napot.

Patócs Zsanett, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Élet a városban

Bajusz Dániel, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarokizs

Húsz év múlva

Egy szép reggelen elmentem sétálni, s egy ismerős arcot pillantottam meg közeledni.

Egy pillanatra megálltunk mind a ketten. Köszöntem neki, ő visszaköszönt. Felismertük egymást, ő így szólt:

– Barbi, van kedved együtt sétálni és egy kicsit beszélgetni?

– Igen, persze! – feleltem neki.

Elindultunk és beszélgettünk arról, hogy mi is történt velünk húsz év alatt.

– És hogy vagy? – kérdezte Niki. Mivel Süveg Nikolettával találkoztam.

– Jól – feleltem. – És te?

– Megvagyok, köszi. Hol élsz? Mikor költöztél el? Rég láttalak erre, ezért gondolom, hogy elköltöztél! – kérdezte.

– Igen, jól gondolod. Nagykanizsán élek, és csak nagyon ritkán tudok hazajönni. Veled mi újság? Itt maradtál Adán?

– Hát én itt maradtam a családommal, de azon gondolkozunk, hogy mi is elmegyünk Magyarországra. Van egy kislányom, akit Petrána hívnak, a férjem neve pedig András. Neked van családod? – kérdezte.

– Van. Egy kislányom, akit Annának hívnak, ő 7 éves, és egy kisfiam, Levente, ő 1 évvel idősebb Annánál. A férjem neve Egon. Hány éves a kislányod?

– Tíz – válaszolta. – Emlékszel, mikor suliba jártunk, mindent megbeszélünk? Tudtunk egymásról sok mindent.

– Hogy felejthettem volna el? Te voltál az egyik legjobb barátnőm! Sokat ügvetlenkedtünk, emlékszel?

– Te pedig az én egyik legjobb barátnőm. Azokat az éveket soha nem fogom elfelejteni. Ahogy néha Luca nevetett Bálint viccein. És tényleg, hol dolgozol? Hol jártál suliba? – faggatott Niki.

– A zeneórák, az angolórák, miket átszenvedtünk, a fizikaórák, azokról ne is mondjak inkább semmit, a vicces rajzórák... Hát én most tanárként dolgozom Nagykanizsán, a Hevesi Sándor Általános Iskolában, zenét tanítok. Magyarországon jártam suliba, te merre dolgozol? Mi a hobbid? – kérdeztem.

– A sportnál maradtam, a kézilabdát választottam. Most igazoltam át edzőként Érdre. Ezért költözünk el majd. Szegeden jártam iskolába – kicsit elhallgatott, majd így szólt. – Te befestetted a hajad?

– Igen – feleltem. – De te sem úgy hagyta, ahogy általánosban volt. Szőke lettél, és már nem is göndör.

– Jobban tetszik a szőke haj!

– Nagyon jól áll!

– Neked is jól áll a szőke. Nem változtál semmit, olyan vékony maradtál, mint amilyen voltál.

– Te sem lettél kövérebb! – felnevetünk.

– Van kedved egyik nap eljönni hozzánk, hogy megismerd a családom? – kérdezte.

**Nikola Tesla
gyermekkora**
– Kávai Renáta,
5. osztály,
J. J. Zmaj iskola,
Szabadka

– Persze, és neked?

– Rendben, de akkor érdemesebb lenne, ha egy cukrászdában találkoznánk, nem?

– De, nagyon jó ötlet! Akkor nektek mikor felel meg? – kérdeztem.

– Jövő kedd? Hat óra?

– Nekünk oké.

– Rendben, bocsi, de mennem kell, mert várnak otthon! – felelte, és megölelt.

– Rendben, majd találkozunk és beszélgetünk, hogy miket csináltunk egykor a suliban.

Kedden találkoztunk és bemutattuk egymásnak a családjunkat. Megbeszéltek, hogy találkozunk még, mielőtt elmegyünk.

Remélem, többször is látjuk majd egymást, és hogy a többi osztálytársal is lesz alkalmam találkozni.

Bakurek Barbara, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A kedvencem

Négyéves koromban házból lakásba költöztünk. Két évig harcoltam a szüleimmel, hogy legyen házi kedvencem, mivel nagyon szeretem az állatokat.

Egy nap ovi után nagy meglepetés ért. Egy üzletben az elárusító előhozott egy kartondobozt, amelyben két gombócot láttam: fehéret és feketét. Hirtelen nem is tudtam, mik lehetnek. Hát amikor ugrádozni kezdtek, elcsodálkoztam. Picike kis nyuszikák néztek rám. Sajnáltam őket szétválasztani, mivel testvérek voltak, de csak egyet vihettem haza. Nagyon nehezen döntöttem a két törpenyúl között. Olyan picike és édes volt, hogy Cukinak neveztem el. A szőre fekete és selymes, a nyaka körül fehér, és az orra hegyétől a homlokáig fehér csík van. Kezdetben féltünk egymástól. Mikor kiengedtük a ketrecéből, mindenhová bebújt. Nagyon gyors volt. Az egyik pillanatban a nappali egyik sarkába láttam, és mire indultam volna felé, már máshol volt.

Azóta elmúlt hét év. Mára ellustult. Amikor kiengedjük, kicsit szétnéz, és az ebédlőasztal alá húzódik. Amikor megéhezik, beugrik a ketrecébe, jót eszik, iszik, majd órák hosszat képes az asztal alatt gubbasztani. Nagyon szereti a különféle magokat, a szénát, az édes almát és a görögdinnyét. Csak vizet iszik. Néha játszok vele. Kicsit megzavarom, ugrádozik, szaladgál. Mikor belefárad, elveti magát a parkettán. Szeretem nézni, mikor tisztálkodik. Olyan édes. Ugyanúgy mosakszik, mint a cica.

Sajnos, Cuki mérges is tud lenni. Ilyenkor meg akar harapni, néha sikerül is neki.

Gábor Beáta, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Fagylaltpalotában jártam

Egyszer az osztályal elmentünk sétálni és megláttunk egy fagylaltpalotát.

Bementünk a palotába, ami tele volt finomabbnál finomabb fagyival. Az egyik szoba citromos fagyiból állt, a másik almásból. Volt még csokoládé, vanília, eper, banán és sok más ízű szoba. Mindenki abba a szobába ment be, amelyik fagyit szerette. Én az almás fagyiból ettem. Rebeka, Blanka és Lara a banános fagyiból evett. Peti, Dani és Dominik a csokiszobában tömték a hasukat. A tanító néni és a többiek a citromosból lakmároztak.

Végül mindenki teli hassal tért haza.

Oláh Jázmin, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

Aranypelikán

Volt egyszer egy királylány. Miközben a haját fésülte, valaki bekopogott. Egy szegény legény volt az.

Hallotta a hírt, hogy aki megtalálja az elveszett aranypelikánt, az feleségül veheti a királylányt. Elindult hát a legény. Találkozott egy pásztorral. A pásztor kenyeret kért a szegény legénytől, cserébe elárulta, hogy a pelikán az erdő legmagasabb fáján van. Az erdőben találkozott egy vadással, aki egy kenyérért cserébe elárulta, hogy hol van a legmagasabb fa. Az erdő legmagasabb fájánál találkozott egy boszorkánnyal, aki kenyérért cserébe levarázsolta a madarat a fárról. Utána elvitte a királylánynak.

Feleségül vette, és elkapta a fele királyságot. Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Nagy Botond, 2. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér **9**

KÖRNYEZET

Tengervízben bomló műanyag

Tengervízben lebomló műanyagot fejlesztettek ki a Kínai Tudományos Akadémia fizikai és kémiai műszaki intézetének munkatársai. Szén-dioxid és víz lesz belőle.

Az új anyagot a természetben előforduló mikrobák szén-dioxiddá és vízzé alakítják, így az nem szennyezi tovább a környezetet. A kutatók szerint az általuk kifejlesztett műanyag akár már néhány nap alatt képes lebomlani, a hátramaradó molekulák pedig nem jelentenek veszélyt a vizek élővilágára.

A kutatók becslései szerint jelenleg 4,8–12,7 millió tonna műanyag szemét kerül évente a

világ tengereibe, ami a 60-80 százalékát teszi ki az óceánokba jutó szilárd hulladékmennyiség egészének. A Kalifornia és Hawaii közötti óceánterületen felfedezett „szemétsziget” immár 3,5 millió négyzetkilométeres lehet, és évente 80 ezer négyzetkilométerrel nő a területe.

A Kínai Tudományos Akadémia fejlesztőcsapatának egyik munkatársa szerint továbbra sincs hatékony módszer az óceáni műanyag-szennyezettség leküzdésére.

A témához kapcsolódó jó hír az is, hogy a kutatók nemrég találtak egy szuperenzimet, amely képes lehet feloldani, megsemmisíteni a műanyagot!

SZEMÉTELEBOMLÁS A TERMÉSZETBEN

PAPÍR:	2–5 év
TEJESDOBOZ	5 év
NEJLONZACSKÓ	10–100 év
PELENKA	50–100 év
KONZERVDOBOZ	50–100 év
SÖRÖSDOBOZ	450 év
ZÖLD ÜVEG	1 millió év
MŰANYAG FLAKON	SOHA

FACEBOOK

Négyből egy törölte

Egy friss kutatás szerint négyből egy amerikai letörölte a Facebook-alkalmazást a telefonjáról: az amerikai felhasználók negyedének lett leve a közösségi oldalból.

A Facebook körül sok botrány történt az elmúlt időszakban, de minden bizonnyal nem csak ez járult hozzá a közösségi oldal népszerűségének csökkenéséhez. Ami nagyon érdekes, hogy a 18–29 évesek között a legmagasabb a Facebookot törölők aránya, összesen 44 százalékuk szedte le az applikációt a telefonjáról, miközben a 65 év fölöttieknél ez az arány csak 12 százalék. (index.hu)

ÓCEÁNVILÁG

Megkezdődött a nagytakarítás

Szeptember első hétvégéjén vette kezdetét az Ocean Cleanup projekt, vagyis eltakarítják a Csendes-óceánon összegyűlt műanyag hulladék nagy részét.

A San Francisco közelében lévő Alameda kikötőből indul útjára egy hajó az első nagy műanyagszedővel a csendes-óceáni nagy szemétsziget (Great Pacific Garbage Patch) irányába. Az eszközzel a szeméthalomban lévő plasztikhulladék egy részét tudják eltakarítani. A rendszer ötletgazdája a 24 éves **Boyan Slat**, aki azután szentelte életét az óceán kitakarításának, hogy egyszer Görögországban bújárkodva több műanyagzacskót látott, mint halat. A holland férfinak az elmúlt években sikerült egy 70 fős csapatot létrehozni. Céljuk, hogy megszabadítsák az óceánokat a műanyagszeméttől. A tisztítórendszer fő eleme egy 600 méter hosszú műanyag cső. Ez a vízfelszínen lebegő rész olyan, mint egy sorompó, míg a három méter mélyre lenyúló része egy szűrő, ami felfogja a műanyag hulladékot, de szabad áthaladást biztosít a tengeri élőlények számára.

Az áramlatok lassan az U-alakú sorompóhoz sodorják a szeméteket, amelyet aztán hajóval összegyűjtenek és kivisznek a szárazföldre újrahasznosítás céljából. A sorompót eredetileg a tengerfenékhez akarták rögzíteni, de rájöttek, hogy sokkal hatékonyabb, ha a szűrőberendezés a hulladékhoz hasonlóan szabadon lebeg a vízfelszínen, mert így automatikusan eljut a legszennyezettebb területekre. Ezzel a módszerrel öt év alatt a szemétsziget 50 százalékát lehet felszámolni.

Az Ocean Cleanup tisztítórendszere nem képes begyűjteni az óceánban lebegő apró műanyagrészeket, de Slat szerint a nagyobb hulladékok, például halászhalók és csomagolórekeszek begyűjtése révén megakadályozza azok lebomlását, és a táplálékláncba való bekerülését. (MTI)

MADÁRVONULÁS

Szárnyas rekorderek

A vonulás egymagában is csúcsteljesítményt követel a madaraktól, hiszen zírdepójukat, azaz energiaraktárakat feltöltve több ezer kilométert kell úgy megtenniük, hogy az újratankolásra, azaz a táplálkozásra csak korlátozott idő áll rendelkezésükre. A vonulás közben feltöltött energiaraktárak birtokában is olyan földrajzi akadályokat kell egyhuzamban leküzdeniük, mint a Szahara sivatagja vagy a tengerek összefüggő vizeit, amelyekre nem minden faj szállhat le pihenni.

A madárvonulás rekordereit mégis azok között kell keresnünk, amelyeknek éltető eleme a víz, a tenger, hiszen ez a legnagyobb és legösszefüggőbb élőhely. Az oda-vissza irányban leghosszabb távot leküzdő vonulóknak a sarki csér tartják. Ez a faj az északi sarkvidéken költ, a telet pedig a délsarki tengereken vészeli át, a fiatalok gyakran a „kamaszkorukat” is ott töltik, hogy aztán harmadik életévükben – szüleik nyomdokain – maguk is családot alapítsanak az északi sarkvidéken. Ezzel körülbelül 40 200 kilométert tesznek meg összesen. Az egy irányban mért leghosszabb út világrekordját a küszvágó csér állította fel. Húsz évvel ezelőtt sikerült útját nyomon követni, és kiderült, egy Észak-Európában gyűrűzött példányt Ausztráliában fogtak vissza, ami azt bizonyítja, hogy ha a partvonalak mentén haladt, több mint 26 000 kilométert tett meg telelőterületéig.

A leghosszabb időt nálunk töltő madarak a hatyúk, a mezei pacsirta vagy a bíbic, míg a sarlósfecske április legutolsó napjaiban érkezik, és augusztusban eltűnik költőhelyéről. Szeptemberben már csak az északbabi állományok átvonuló példányaikat láthatjuk. Még ennél is rövidebb időt töltöttek nálunk az inváziós pástormadarak, 1995-ben június közepén jelentek meg költő példányaik, és a fiatalok felnevelése után augusztus első napjaira el is tűntek.

A messzi tájakra vándorló madarak legtöbbször csak megannyi akadály, veszély leküzdésével érhet célhoz. Tengereket, sivatagokat, magashegységeket kell átrepülniük. Néhány éve egy vonulási útvonalat keresztező front miatt egész Kelet-Európába megkésve és megtizedelve érkeztek a fehér gólyák. Afrikában és Dél-Amerikában az elavult és környezetkárosító növényvédők szerek felelőtlen használata veszélyezteti a madarakat. Nem meglepő tehát, hogy ragadozó madaraink közül a vonuló fajok – a kék vércsék, a törpesasok, a kígyászolyvek és a békászó sasok – állománya fogyatkozott meg a legjobban. Mindezen túl az éghajlatváltozás is kedvezőtlenül hathat a nemzedékek száza által használt, hagyományos útvonalakra. A Szahara terjeszkedése számos énekesmadárfajnak jelent egyre nagyobb kihívást, de a többi madarat is útvonal- és stratégia váltásra kényszeríti. A madárvonulás útvonalai

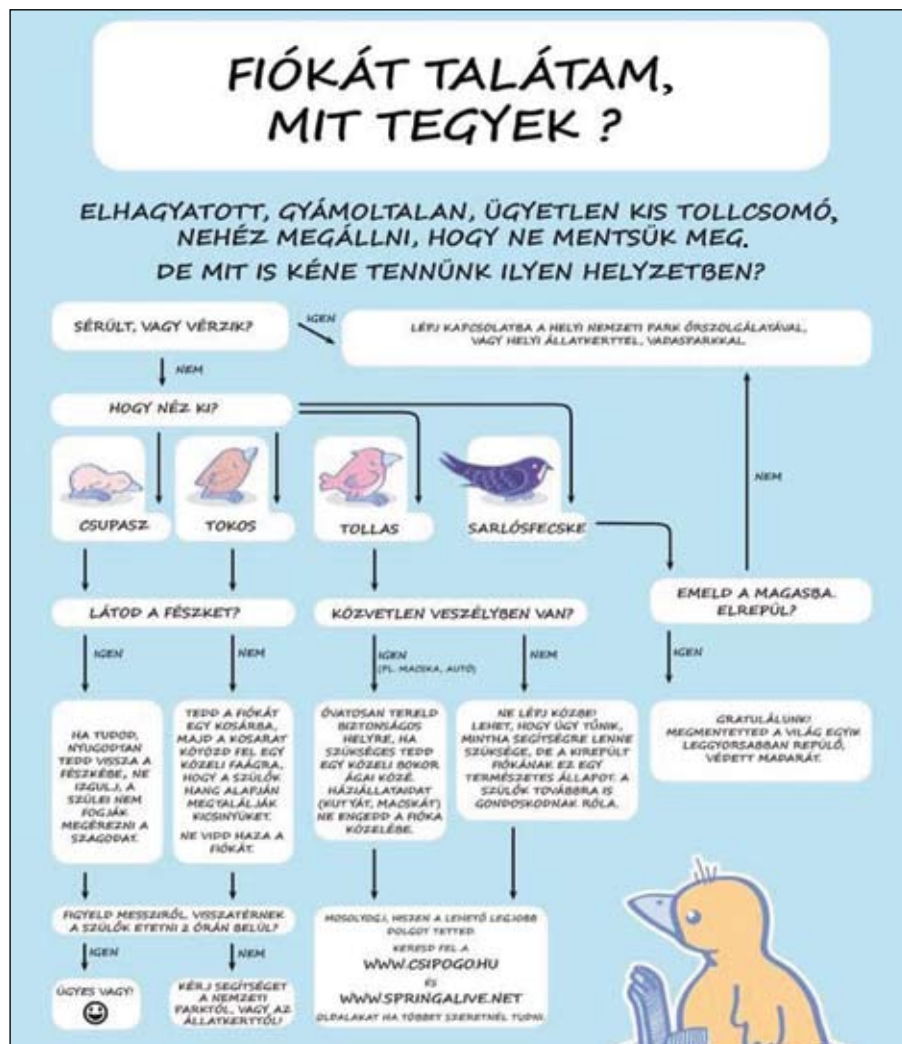
A leghosszabb időt nálunk töltő madarak a hatyúk, a mezei pacsirta és a bíbic

olyan védendő ökológiai folyosóknak tekinthetők, amelyeknek a megóvása egyetemes érdek és kötelesség. Az európai darvak pihenése szempontjából például létfontosságúak a Hortobágy éjszakázóhelyei és táplálkozási lehetőségei, a Törökbecséhez közeli Sósokpó és sok más kisebb-nagyobb vizes élőhely. A természetvédelem számára ezért is fontos annak megismerése, hogy hová mennek madaraink, hiszen hiába védjük nagy költségekkel hazai költőterületükön minden példányukat, ha a telelőhelyen esetleg tüzzel-vassal irtják őket, vagy olyan növényvédők szereket használnak, amelyek megtizedelik állományukat. Ilyenkor a nemzetközi egyezmények segítségével kell fellépniük, mert csak több ország összefogásával menthetjük meg a veszélyeztetett fajokat. E célt hivatott betölteni a vonuló fajok védelméről szóló egyezmény (Convention on Migratory Species, CMS), amelyet „szülővárosa” után Bonni Egyezménynek is hívják.

M. G.

Fenyegető veszélyek

Természetes vámszedőként vándorsólymok és rétisások tizedelik a téli szállásra igyekvő récetömegeket, és még a mediterrán elterjedésű Eleonóra-sólyom is úgy irányítja a költését, hogy őszi vonuláskor zsákmányolt énekesmadarakkal etethesse fiókáit. A földközi-tengeri országok egy részében az ember megszarolja halomra a vonulásban megfáradt vándorokat. A zord időjárás is megköveteli a maga áldozatait.

Az oktondi leopárd és az okos lány

Született fejedelem, félelmetes veszedelem, ijesztő a fegyvertára: fogazata hatalmas és éles, akárcsak erős karma, jaj annak, akit a karma közé kap, sőt annak is, akit egy farkcsapással meglegyint. Mert a farkában is nagy erő lakozik, kemény korbácsütéssel felérő. Nem is ajánlatos útjába akadni, találkozni vele, ha csak az illető nem leopárdvadász. De még azok is igencsak óvatosak, mert jól tudják: egy leopárd hetvenhét rókát is lepípál ravaszság dolgában.

A mi leopárdunk valahol Afrikában élt, ahol mindenki igencsak tisztelte, és senkinek sem akarózott vele közelebbi ismeretségbe keveredni, hogy a végén aztán a rövidebbet húzza. Nos, a félelmetes és agyafúrt hatalmasságokkal is megesis olykor, hogy veszedelembé, veszedelmes helyzetbe kerülnek. Így történt ez őleopárdságával is: egy napon csapdába esett, és a csapdából semmiképp sem tudott kiszabadulni. Csak vergődött, vergődött, miközben telt-múlt az idő, s a múlt idővel lassan a reménysege is elfogyott. Ám akkor arra tévedt egy balga fiatal fiú. A leopárd rimánkodva megszólította a suhancot:

– Kérve kérlek, szánj meg engem, és szabadíts ki a csapdából! Hálából ünnepélyesen megígérem: naponta annyi hússal látlak el, hogy többé hírből sem ismered az éhséget. A fiú – mint már mondtam – balga is volt, s éhes is volt, és mert többször koplalt, mint ahányszor jóllakott, hitt a leopárdnak, és kiszabadította. Hát ez bizony oktondi cselekedet volt, mert jótettéért cserébe a leopárd nekirontott, nekiesett, reá támadt. Esze ágában sem volt már a hálálkodás, a köszönetmondás! Az ünnepélyes ígéretet pedig úgy elfeledte nyomban, mintha sohasem mondta volna! Most már bánta a tapasztalatlan fiú, hogy lépre ment. Félelmében jajgatni kezdett, és nagy jajgatva nővére nevét kiáltozta.

– Ho-ho-hogyan? Hát neked testvéred is van? – csodálkozott a leopárd.

– Igen, van egy nővérem – vacogta a fiú.

– Szép, okos és fiatal. De jaj! Mi lesz szégyennyel, ha én elpusztulok?... Itt marad széles e világban egyedül, minden támasz nélkül.

– Hm... – gondolkodott el a leopárd. Egyik szeme ravaszul pislogott, a másik hamisan hunyorgott: „Kettő több az egynél, és a többitől nagyobb lakomát csaphatok.” Hangosan pedig ezt mondta:

– No jó, nem bánom, békén hagylak, nem bántalak, ha szépen elvezetsz a testvéredhez. A fiú pedig, mert egyebet nem tehetett, elvezette a leopárdot a kunyhójukba. A leopárd csak ámult-bámult a kunyhóban, amikor megpillantotta a gyönyörű lányt. Bizony,

hözzá fogható szépséggel még sohasem találkozott. Dehogy akart már lakomázni! Éhe elmúlt, másra vágyott: házasságra. Feleségül kérte hát a csodaszép teremést. Nos, e párjanincs szépség okossága még szépségét is felülmúlta! Gondoljátok csak el, így válaszolt különös kérésének:

– Ó, leopárd, nagy vadonnak fejedelme, ajánlatoddal megtiszteltél, mégis így kell szólanom: túl élesek a karmaid. Márpedig, aki ilyen hegyes körmökkel simogat, könnyen megsebezheti szerelmét, és én csak férjemuram simogatására vágyom.

– Igazad van – válaszolta a leopárd, és megkérte, nyesse le éles, hegyes körmeit. A leány nyomban teljesítette a kérését.

– Hanem most már nincs akadálya, hogy a feleségem légy! – vigyorogta a leopárd a körömvágás után.

– Ó, igen, valóban – mosolyogta az okos lány. – De van egy másik akadály is: a fogad is zavar, túlon túl nagy és hegyes...

– Ez is igaz... – húzta be nyakát a furcsa kérő, és megkérte őt, reszelje kisebbre és tompábbra a fogát. A leány ezt a kívánságot is nyomban teljesítette.

– De most már igazán nincs semmi akadálya, hogy a feleségem légy! – mondotta a fogcsiszolás után.

– De igen – felelte az okos lány –, leopárd farkad hosszú és erős, akár a korbács: könnyen megüthetnél vele.

– Ó, ezen könnyen segíthetünk, megkuratítjuk – pislogta szerelmesen a leopárd. A lány megrázta a fejét.

– Elég, ha megengeded, hogy jól a nyakad köré csomózzam.

– Csomózd, csomózd! Megengedem! Sőt egyenest követelem! – hajtogatta a leopárd. És a szép, okos lány nem habozott, nem tétlenkedett, hamar megkötötte a csomót.

– De úgy, most már minden akadály elhárult, és végre megülhetjük a menyegzőnket? – kérdezte sóvárgó hangon a kérő.

– Igen, most már megülhetjük – villogtatta meg szép fehér fogsorát az okos lány, és huncutul kacscintott öccsére.

– De mert nincs menyegző násznép nélkül, eredj, és hívd meg rokonaidat, barátaidat és ismerőseidet, ó, én kedves leopárdom!

– Igaz, igaz, igazad van... – dűnnyögte a leopárd, és készséggel felkerekedett, hogy teljesítse a kívánságot, amelynél természetesebbet, ugyebár, senki sem kívánhatott volna. De a vadonban minden állat, aki csak látta, a legerősebb és a legkisebb is, kinevette. És okkal-joggal, hiszen csúffá tették: karmait lenyesték, fogait lereszelték, farkát a nyakára csomózták. Nem csoda, ha kinevelték. A pörül járt leopárd tehetett-e egyebet? Nagy magaszégyenletében úgy elbújt a sűrűben, hogy többé hír se jött felőle. A szép és okos leány pedig, aki túljárt a félelmetes és ravasz fenevad eszén, hamarosan a legdélcegebb és legbátrabb leopárdvadásznak lett a felesége. S azóta az öccsének is megjött az esze: többé nem hisz a hamis ígértben.

Afrikai népmese
Tordon Ákos feldolgozása

James M. Barrie: Pán Péter

Pán Péter a Kensington parkban

(Részlet)

Ha megkérdezted az édesanyádát, kislánykorában ő is ismerte-e Pán Pétert, azt fogja felelni:

– Hát persze, gyermekem!

Ha megkérdezted, már akkoriban is kecskehátón járt-e Pán Péter, azt fogja felelni:

– Micsoda buta kérdés! Persze, hogy kecskehátón járt!

Ha most a nagymamádát is megkérdezted, ismerte-e Pán Pétert kislánykorában, azt fogja mondani:

– Hát persze, gyermekem!

De ha megkérdezted, már akkoriban is kecskehátón járt-e, kiderül, hogy semmiféle kecskéről nem hallott. Az is lehet, hogy csak elfelejtette, ahogy néha a nevedet is elfelejti, és tévedésből édesanyád nevének szólít. De ilyen fontos dolgot, mint a kecske, csak nem felejthetett el! Ezek szerint nagymamád kislánykorában Pán Péternek még nem volt kecskéje. Ez is bizonyítja, hogy Pán Péter történetét a kecskével kezdeni – ahogy a legtöbben teszik – éppolyan ostobaság, mint a kabátodra húzni a mellényedet.

Az egész azt is mutatja, hogy Pán Péter bizony nagyon öreg, de valójában mindig ugyanolyan idős, úgyhogy ez nem olyan fontos. Egész pontosan egyhetes. Bár nagyon rég született, még sosem volt születésnapja, és soha nem is lesz neki. Hogy miért? Pontosán hétnapos korában szökött meg az emberlét elől. Az ablakon át illant el, és visszarepült a Kensington Parkba.

Ha azt hiszed, ő az egyetlen kisbaba, aki valaha szökésre adta a fejét, hát, jól elfelejtetted a magad gyerekkorát. Amikor David először hallotta ezt a történetet, égre-földre esküdözött, hogy ő sosem próbált megszökni. Akkor azt mondtam neki, törje csak jobban a fejét, szorítsa a halántékára a kezét. Szorította, még erősebben szorította, és eszébe is jutott, hogy kicsi korában micsoda vágy gyötörte – szeretett volna visszatérni a fák tetejére. Egyik emlék került felszínre a másik után. Amikor az édesanyja már aludt, ő

a szökését tervezgette, és egyszer már majdnem felért a kéményen át a tetőre, amikor az édesanyja elkapta a grabancát. Minden gyereknek hasonló emlékei lennének, ha jó erősen szoritáná a halántékát – mert madarak voltak, mielőtt emberek lettek, az első hetekben természetesen kissé vadak. Sokat viszket a lapockájuk, ahol azelőtt a szárnyukat hordták. Legalábbis David ezt mondta nekem.

Itt be kell avatnom az olvasót abba, hogyan mesélünk mi történeteket. Először én mesélem el neki, aztán ő nekem, és úgy teszünk, mintha az övé egy másik történet lenne. Ezt azután én újra elmesélem az ő kiegészítéseivel, és így tovább, míg végül már nem is lehet megmondani, inkább az ő története, vagy az enyém. Például Pán Péter esetében a történet váza és a moralizálás tünődések az enyéim, igaz, nem mind, mert ez a kisfiú nagyon komoly moralista tud lenni, ha akar. Azonban a madárlétből frissen érkezett kisbábák szokásaival kapcsolatos érdekes részletek javarészt David visszaemlékezései. Ezek az emlékek úgy jutottak eszébe, hogy erősen a halántékára szorította a kezét, és nagyon koncentrált.

Pán Péter tehát egy rácsozatlan ablakon keresztül jutott ki a házból. Megállt a párkányon, és onnan nézte a messzi fákat, amelyek kétségtelenül a Kensington Parkban álltak. Amint meglátta őket, el is felejtette, hogy ő most már hálóingos kisfiú, és a háztető fölött egészen a parkig repült. Csodálatos, hogy szárnyak nélkül is tudott repülni, de a helyük rémesen viszketett, és... és... lehet, hogy mind tudnánk repülni, ha olyan halálisan biztosak lennénk ezen képességünkben, mint amilyen merész Pán Péter volt akkor este.

Vidáman szállt le a Babapalota és a Szerpentin közötti gyepre. Első dolga az volt, hogy hanyatt vetette magát, és rugdalózott. Már el is felejtette, hogy valaha is ember volt, és madárnak

képzelte magát. Azt hitte, úgy is néz ki, mint egy madár, mint a régi, szép időkben. Megpróbált elkapni egy legyet, és nem értette, miért nem sikerül – azért, mert a kezével kapott utána, és ilyet egy madár természetesen sosem tenne. Azt azonban látta, hogy már kapuzás után járhat az idő, mert sok tündér járt-kelt, de olyan elfoglaltak voltak, hogy észre sem vették őt. Reggeli készítették, megfejték a teheneket, vizet hoztak, és a többi. A vizesvödör láttán Péter jól megszomjazott, ezért a Kerek-tóhoz repült inni. Lehajolt, és a vízbe mártotta a csőrét – vagyis csak azt hitte, hogy a csőrét, mert persze az orra volt az, úgyhogy nagyon kevés vízhez jutott, és az sem frissítette fel úgy, mint máskor. Erre egy tócsához röppent, abba meg belepottyant. Ha egy igazi madár vízbe pottyán, széttárja a szárnyait, úgy szárogatja a tollait, de Péter már nem emlékezett erre, ezért aztán duzzogva elhatározta, hogy a Babasétány egyik bükkfájának ágán aludni tér.

(A moralizál azt jelenti, hogy unalmas erkölcsi prédikációt, kioktatást tart az illető.)

Fordította: Szabó Luca
Móra Könyvkiadó, Budapest, 2016.

Pán Péter a világirodalom egyik legismertebb és legsokoldalúbb (gyerek) hőse. Nem különösebben tájékozott a világ dolgaiban vagy a szavak jelentésében, hiszen a regények szerint madarak, illetve tündérek között nevelkedett. Ez mégsem gátolja meg abban, hogy biztos legyen saját nagyszerűségében. Ha azonban megismeresz egy Pán Pétert, még nem törvényszerű, hogy valóban ismered őt, hiszen alakja folyamatosan változott, változik. Egy közös pont van az összes Pán Péterben: mindegyikőjük örökké gyerek marad. De miért is ismerhetünk többféle Pán Pétert? Ennek magyarázata az írói boszorkánykonyhában rejlik. Berrie, Pán Péter megálmodója – más írók is teszik ezt – folytonosan átgondolta hőstét és kalandjait. Hozzátett, átrajzolt, lenyesegetett belőle, alakította. A fenti rész-

A fiú, aki sohasem nő fel

let Pán Péter egyik legelső felbukkanása, amely eredetileg egy felnőtteknek szóló könyvből nőtte ki magát és kelt önálló életre. Éppen ezért tűnik olykor hátborzongatónak, nyersnek és misztikusnak. Van benne valamiféle nyugtalanító ősi természetesség (látni fogod, hogy utóbbi nem véletlen), például abban, ahogyan a halálhoz viszonyul.

Péter, aki ekkor még csecsemő, télen-nyáron kecskéjén lovagolva járja a parkot, (pán)sípját fújva, vagy rigófészek-tutajában evez a madarak szigetére. Ha otthon vagy a mítoszok között, akkor máris ráismertél Pán alakjára, az ókori görög mítoszok félig kecske, félig ember sípon zenélő

pásztoristenére, aki nimfákkal (afféle tündérekkel) mulat. Ahogyan az író Pán Péter alakját Pán istenségből merítette, úgy megjelennek más mondabeli alakok is: Máb királynő, bölcs Salamon, Cupidók. Wendy és Csingiling, és a kissé idősebb, zöld levélruhát viselő Pán Péter, aki Sohaországban kalandozik, kalózzokkal vív, és akinek lakcíme: „Jobbra a második, aztán egyenesen előre, egészen hajnalig”, csak a Péter és Wendy című regényben jelentkezik. A későbbi szövegek már inkább gyerekhangúak, még ha meg is tartják angolos, nonszensz humorukat, és megőriznek valamit a hátborzongató légkörből is.

Herédi Károly

ÓRA ELŐRE, ÓRA VISSZA

Nyári vagy téli időszámítás lesz?

Az óraátállítás ötletét Benjamin Franklin amerikai feltaláló, demokratikus politikus, akkori párizsi nagykövet vetette föl először a Journal de Paris című lapban írt satirikus esszében, 1784-ben. Azt javasolta a franciáknak, hogy kezdjék korábban a napjaikat, hogy spórolni tudjanak a gyertyával.

Tudtat-e, hogy a nyári és a téli időszámítást 1916-ban vezették be Németországban és az Osztrák–Magyar Monarchiában, hogy az első világháború alatt csökkentsék az áramfogyasztást? Sőt, még ugyanebben az évben követte példájukat a Brit Birodalom és Franciaország. A cél az volt, hogy a világosság idejére helyezték át a tevékenységeket, és így csökkentsék a mesterséges világítást.

A mezőgazdasági szektor nyomására a két háború között számos európai és észak-amerikai ország elutasította a nyári időszámítás bevezetését, majd az 1970-es években, a kőolajválság idején ismét bevezették. Ebben az időszakban az elektromos energiát többnyire fűtőolajból állították elő.

1998-ban a nyári (március utolsó vasárnapja) és a téli időszámítás (október utolsó vasárnapja) kezdetét összehangolták az Európai Unión belül, s ehhez országunk is csatlakozott. Más országok is alkalmazták a nyári időszámítást: Kanada, az Egyesült Államok (néhány tagállam kivételével), valamint Mexikó, Jordánia, Új-Zéland, Libanon, Izrael és Kuba.

Afrikában – Marokkó kivételével – ismeretlen az óraátállítás, ahogy Ázsiában is. Japánban az amerikai megszállók 1948-ban bevezették, de a szuverenitását visszanyert ország 1952-ben megszüntette. Kínában 1986-ban tettek kísérletet az óraátállításra, ám ez nem meggyőző, így 1991 óta ismét egy időszámítás van az országban.

Az évek során számos mozgalom alakult világszerte azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet az óraátállítás kedvezőtlen hatásaira. A többi között azzal érvelnek, hogy csökkent az energiamegtakarítás mértéke, ráadásul sok ember szenved a megzavart biológiai ritmusa miatt.

Az óraátállítás eltörlését alig egy hónapja kezdeményezte az Európai Bizottság, mivel a közvélemény-kutatásban a megkérdezettek 80 százaléka a megszüntetése mellett foglalt állást. Az óraátállítást tehát meg fogják szüntetni, de nem tudni még, mikor. Az is kérdés, hogy a téli vagy a nyári időszámítás mellett döntenek-e.

Könyvlabirintus?

Prága egyik könyvtárában látható ez az alkotás. A könyveket henger formában tették egymásra, a plafonon és a padozaton egy-egy tükröt helyeztek el, ami egy alagút látványát adja. Talán így szeretnék felhívni a figyelmünket a könyvre, az olvasásra?

Fotó: ng.hu

VICCES FOTÓK

Ismét versenybe szállnak

2018-ban is megrendezik az évek óta töretlen sikernek örvendő Comedy Wildlife Photography Awards vetélkedőt, a legviccesebb állatfotók versenyét. A nemzetközi rendezvényt már a kezdetekben is kimagasló érdeklődés övezte, s a különleges fotópályázat népszerűsége az elmúlt években csak még tovább nőtt. A negyedik alkalommal meghirdetett fotóversenyre idén is ezrével érkeztek képek a természetrajongó fotósok jóvoltából. A győztes kihirdetésére még várni kell, de az biztos, hogy a zsűrinek idén sem lesz könnyű dolga, hiszen a beküldési határidő még le sem telt, de már most számos olyan fotót tartanak számon, ami a végső győzelemre is esélyes lehet.

A fotópályázatnak komoly célja van, hiszen az állatvédelem fontosságára szeretnék felhívni a figyelmet, és a veszélyben lévő fajok fennmaradásáért, valamint a vadon élő állatok élőhelyének megóvásáért küzdenek. A legemlékezetesebb fotókból minden évben kiadnak egy könyvet, az eladásából származó bevétellel pedig az állatvédő szervezeteket támogatják.

Fotó: Amy Kennedy

Fotó: Denise Dupras

Miért Windsorok a Windsorok?

Nemrég nagy esemény volt, hogy a brit uralkodóház egyik tagja, Harry Windsor sussexi herceg házasságot kötött az amerikai Meghan Markle-lel. Az esküvő meglehetősen egyértelművé tette, amit eddig is mindenki tudott: a brit uralkodóház nyitott és modern felfogást képvisel. A királyság intézményét alapvetően szimbolikusnak tartják, létevel a nemzeti egységet óhajtják kifejezni. Ez a korszerűség és felvilágosult szemlélet mellett bizonyos formai hagyományok megőrzését is jelenti, s az egyik ilyen hagyomány éppen az uralkodóház tagjainak neve, vagyis a Windsor név, amely azonban a legkevésbé sem a szokásos úton lett az övék, hanem egy furcsa, szabálytalan helyzet révén.

Az isteni küldetés és a nevek

A királyság intézményének hosszú ideig az volt az alapja, hogy az uralkodókat Isten küldötteinek tartották, amit azzal a hiedelemmel egészítettek ki, hogy azok a vérükben hordozzák, egymástól öröklik az uralkodói képességeket. Ezért az uralkodó halála után lehetőleg egy vérokonnak kellett átvennie a trónt, hogy a családi kötelékek révén maradjon fenn az adott ház hatalmi folytonossága, és ezzel együtt a neve. A névnek így szintén kiemelt jelentősége lett a királyi családok történetében, mint olyasminek, ami jelzi, hogy a viselője szintén megörökölte az isteni eredetű képességeket. A felvilágosodás és a tudomány tényei azután ezeket a hiedelmeket eltörölték. Ma már senki sem gondolhatja, hogy az uralkodói erények a vérel öröklődnek, és hogy azokért ne kellene ugyanúgy megdolgozni, mint bármilyen más képességért. Így a királyi házak tagjainak neve szintén átkerült a szimbolikus dolgok területére. A nevek változatlanul fontosak, de már merőben más szempontból, mint az addigiak.

Amikor a közvélemény nem válogat

1066-ban a normannok megtámadták Angliát, s a sorsdöntő hastingsi csata után ők kerültek hatalomra. Ettől kezdve a trónon nyolc uralkodói dinasztia váltotta egymást: a Normann-uralkodóház, az Anjou- vagy Plantagenet-ház, a Lancaster- és York-ház, a Tudor-ház, a Stuart-ház, a Hannover-ház, a Szász-Coburg-Gotha-dinasztia és végül az ebből névváltás révén létrejött Windsor-ház.

A Szász-Coburg-Gotha-dinasztia úgy került be az angliai uralkodók közé, hogy az addig uralkodó Hannover-ház tagja, Viktória királynő a Szász-Coburg-Gotha hercege címet viselő Albert herceggel házasodott össze (1840). A törvények szerint pedig ettől kezdve az ebből a házasságból származó utódoknak a Szász-Coburg-Gotha-dinasztia nevét kell viselniük. Ez a név azonban végül csak egyetlen királynak, VII.

A Windsor-ház névadója, Windsor városa 34 km-re fekszik Londontól nyugatra. Erődszerű kastélya csaknem kilenc évszázada az angol királyok lakhelye. II. Erzsébet az Upper Ward nevű szárny keleti felében lakik, ahová idegenek nem léphetnek be

Edwardnak jutott, mert fia, V. György számára egyszer csak türelhetetlen terhet kezdett jelenteni. V. György ugyanis éppen abban az időszakban uralkodott, amikor kitört az első világháború, és Anglia szembekerült Németországgal. Ettől kezdve a Brit Birodalomban csak nőtt az ellenszenv a németekkel szemben, amit csak tetézt, hogy 1917 márciusában épp egy *Gotha G. IV.* nevű repülőgéppel repült át elsőként a La Manche csatornát és kezdte meg London bombázását. És bár a benne lévő Gotha név pusztán a gyártása helyére, vagyis Gotha városra utalt, a közvélemény ezt óhatatlanul közvetlenül összekapcsolta az uralkodócsalád nevével. Ráadásul ezzel nagyjából egy időben (1917. március 15.) V. György unokatestvére, II. Miklós orosz cárra lemondásra kényszerült, ami általában megingatta az uralkodóházak tekintélyét. Angliában szabályos hisztéria alakult ki a németek körül. A tömegek egyáltalán nem választották el egymástól az államot és a népet vagy az egyes embereket, és végül már mindent válogatás

Harryt testvére, William kísértte a windsori kastélyból az esküvőre. A tragikus sorsú Diana hercegnő két fia rendkívül népszerű Nagy-Britanniában

nélkül gyűlölni kellett, aminek vagy akinek bármiféle köze is volt a németekhez. A királyi család német szobalányát, Elsét is haza kellett küldeniük, de a király unokatestvéreinek, Viktóriának a férjét, Lajos Sándor battenbergi herceget is megfosztották a tisztségétől, holott ő már egészen fiatalon angol állampolgárságot kapott és odaadó szolgálatával 1912-ben a legmagasabb haditengerészeti rangot (*First Sea Lord*) is elnyerte. Mindez azonban már nem számított, mert az országot előntötte a gyűlölet, és ez még a király kedvenc német tascóját is utolérte. A közvélemény szemében még egy oktalan kiskutya is kegyvesztett lett a származása miatt – a király mások előtt nem mutatkozhatott vele. És mivel a háborús helyzet azt valóban indokolta, hogy a britek nagyobb erővel azonosuljanak a hazájukkal, a hisztériával szemben a politikának nem volt más eszköze, mint valamilyen szimbolikus gesztust tenni. Ezt ismerte fel H. G. Wells angol író is, aki 1917 májusában arra szólította fel az uralkodót egy cikkében, hogy a Szász-Coburg-Gotha-Hannover család válasszon az európai rokonság és a brit nép között. V. György ezt másként nem értelmezte, mint hogy el kell hagynia a származására utaló nevét és egy újat kell helyette fölvennie. De mi legyen az? Ebben a magántitkára, Arthur Bigge segített neki. Ő azt javasolta, hogy az új névhez válasszák ki Windsor város nevét. A királynak tetszett az ötlet, és ennek alapján adta ki 1917. július 17-én a rendeletét, amelynek értelmében a királyi ház neve attól kezdve *House of Windsor*, vagyis Windsor-ház. Tény, hogy ettől a szimbolikus lépéstől megnyugodott a nyilvánosság, és a következőkben a brit és német kapcsolatokat is nyugvóponttra lehetett vinni.

Ugye, mai szemmel szinte hihetetlen!? (Mi micsoda)

Könyvek és filmek

A könyvek és a filmek gyakran szoros kapcsolatban állnak egymással. Számos könyv alapján készült film, ugyanakkor több film később könyv formájában is megjelent. Ezúttal fantáziavilágban játszódó könyvekről és filmekről szólnak.

Egy újabb Tolkien-történet

Valószínűleg mindenki hallott már A Gyűrűk Uráról és A hobbit-ról (ezeket Peter Jackson rendező filmesítette meg), de talán kevesebben ismerik azokat a történeteket, amelyek a szerző, J. R. R. Tolkien halála után kerültek nyilvánosságra. Jegyzeteit összegezve és történeté alakítva fia, Christopher Tolkien szerkesztette A szilmarilok és A Húrin gyermekei köteteket, majd megjelent az Elveszett mesék is. Az utóbbiban és A szilmarilokban is olvashatunk Gondolin bukásáról, ez a fejezet viszont önálló kötetet kapott. A Gondolin bukása 1917-ben íródott, még a később híressé vált történetek előtt. Tolkien ezt tartotta az első Középfölde-történetnek. Az előzőekből következik, hogy Sauron ideje előtt járunk, amikor is Morgoth, eredeti ainu nevén Melkor, le akarja igázni Gondolin szent városát. A rajongóknak meglepetés lehet az új könyv, az immár 93 éves Christopher Tolkien ugyanis a Beren és Lúthien kiadása után azt nyilatkozta, hogy valószínűleg nem jelentet meg már több könyvet apja jegyzeteiből. A Gondolin bukásával viszont kivételt tett. A kötet augusztus végén jelent meg angolul. Ahogyan a legtöbb Tolkien-könyvet, a Gondolin bukását is Alan Lee illusztrálta, aki A Gyűrűk Ura: a Király visszatér díszletéért Oscar-díjat kapott.

Film készül a Csitt, csitt-ről

Becca Fitzpatrick Csitt, csitt című könyve 2009-ben jelent meg és sokak kedvence lett. A könyv története szerint a romantika nem szerepel Nora Grey tervei között. Az iskolában egy sráchoz sem vonzódik különösebben, akármennyire is erőlteti ezt legjobb barátja, Vee. Azután feltűnik Folt, és felkavarja az érzelmeit. Egyszerre vonzza és taszítja, közben titok lengi körül. Amikor a lány megpróbál válaszokat kapni, nyugtalanító dolgokat fedez fel, és egy ősi csata közepén találja magát, amely a halhatatlanok és bukottak között zajlik. A megfilmesí-

tés híre még 2012-ben felröppent, de az író sokáig habozott. Nemrég viszont szabad utat adott a stúdióknak. Először sejtelmesen csak annyit írt ki a közösségi oldalaira, hogy „hamarosan”. Nemrég viszont kiderült, hogy a rendező Kellie Cyrus lesz, aki korábban a Vámpírnaplókon és a The Originalson is dolgozott, Nora Grey szerepére Liana Liberatöt szemelték ki, Foltot pedig a tervek szerint Wolfgang Novogratz alakítja.

Visszatérhet az Árnyvilág

Nemrég kiderült, hogy A végzet erekllyei könyveken alapuló Shadowhunters című sorozat nem folytatódik a harmadik évad után. Ez a hír meglepte a szereplőket és elszomorította a rajongókat. Ezután újabb hírek jelentek meg, amelyek arra engednek következtetni, hogy talán mégsem kell örökre búcsút intetnünk az Árnyvilágnak. Az elmúlt időszakban ugyanis arról lehetett olvasni, hogy a szerző, Cassandra Clare másik könyvsorozatát, a Pokoli szerkezeteket is képernyőre viszik. A Pokoli szerkezetek valamelyest A végzet erekllyei előzménye, és legalább olyan népszerű, mint az eredeti történet, így a rajongók azonnal fellelkesültek. Erről a lehetőségről az író is megosztott néhány információt, véleménye szerint nem a Shadowhunters kiágazásáról van szó, csak ugyanazt a világot idézi meg.

Anya csak egy van

Alexander Rybak sok interjúban beszélt már édesanyjához fűződő szoros kapcsolatáról, arról, hogy mennyire szereti, és hogy mindig számíthat rá. Szeretete és hálája jeléül írt neki egy dalt, amelynek a címe egyszerűen csak Mom, azaz Anya. A dalt nemrég Norvégiában adta elő egy élő zenés szórakoztató műsor felvételén, amelyen az anya is jelent volt, sőt ott hallotta meg először a dalt, és nem tudta visszatartani a könnyeit. Alexander Rybak fehérórosz származású norvég hegedűművész, énekes és zeneszerző. Ő képviselte Norvégiát a 2009. évi Eurovíziós Dalfesztiválon Fairytale című dalával, amivel megszerezte az első helyezést. Idén is indult a dalfesztiválon, de nem ért el nagyobb sikert. Rybak az elmúlt időszakban megfeszített tempóban dolgozott, nagy volt rajta a nyomás, és elmondása szerint a nehéz pillanatokban anyjánál lelt vigaszra.

A Napszállta sikere

A Nemes Jeles László rendezésében készült Saul fia című film tavalyelőtt Oscar-díjat nyert. Idén a rendező bemutatta legújabb filmjét, a Napszálltát, amelynek világpremierje a 75. velencei filmfesztiválon volt. A telt ház előtt lezajlott bemutatón a közönség állapotossal ünnepelte az alkotást, és a kritikusok is pozitív véleményt fogalmaztak meg róla. A fogadtatás annyira jól sikerült, hogy a film elnyerte a FIP-RESCI nemzetközi filmkritikusok szövetsége zsűrijének díját. Ez a siker azért is fontos, mert a velencei filmfesztivál versenyprogramjába huszonnégy éve nem került be magyar alkotás. Nemrég az is kiderült, hogy Magyarország a Napszálltát nevezi be a soron következő Oscar-díjra. A benevezett alkotások közül az Amerikai Filmakadémia képviselői választják ki január elején az öt jelölt játékfilmet. A listát január 22-én hozzák nyilvánosságra, az Oscar-díjak ünnepélyes átadására pedig február 24-én kerül sor Los Angelesben.

Többé nem adják elő

A Paramore nemrég Nashville-ben lépett fel, ahol az énekesnő, Hayley Williams bejelentette, hogy ez volt az utolsó eset, hogy előadták a Misery Business című dalukat, mivel a szövegét megalázónak tartják, és már nem tudnak azonosulni a mondanivalójával. Hayley elmondta, hogy tizenhét évesen írta a dalt, s úgy érzi, itt az idő továbblépni, a döntést pedig közösen hozták meg. A Paramore 2004-ben alakult meg, a következő évben kiadták debütáló albumukat, de a köztudatban épp a 2007-ben megjelent Riot! című második lemezükön található Misery Business című dallal robbantak be. Miután felhívták magukra a figyelmet, gyorsan jött a világhírnév. Azóta eltelt több mint tíz év, az együttes pedig eddig öt albumot adott ki, az utóbbi tavaly After Laughter címmel. A fordulópontot a 2013-ban kiadott Paramore című lemez jelentette, amelyen újabb hangzásokkal kísérleteztek, kiváltképp a Still Into You és az Ain't It Fun dalok esetében. Ezekkel már előrevetítették, hogy maguk mögött hagyják a sötétebb hangzásvilágot, az After Laughterrel pedig ezt meg is erősítették.

Megjelent a második albuma

Troye Sivan fiatal előadónak számít. A dél-afrikai származású, ausztrál énekes mindössze 23 éves. Debütáló lemezét Blue Neighbourhood címmel 2015-ben adta ki, nemrég pedig megjelent második lemeze, a Bloom. Az album egyik előfutáraként a nyár folyamán mutatta be a Dance to This című dalt, amelyen Ariana Grande működik közre. Troye elmondása szerint Arianával nagyon jó barátok, és az énekesnő bármiféle huzavona nélkül elvállalta az együttműködést. Troye-t egyébként a színészet is érdekli. Játszott már két színházi előadásban, egyik az Oliver!, amelyben a címszereplő Twist Olivért formázta meg, de szerepelt filmekben is, az X-men kezdetek: Farkas című filmben ő volt a fiatal Logan, a Spud trilógiában pedig szintén címszereplőként látható.

**Jelige: „Vau”
Kedves Bizi!**

Hetedikes lány vagyok, és életemben először vagyok olyan igazából szerelmes! A fiúmmal elkezdtünk járni is. Az is az igazsághoz tartozik, hogy a szüleimnek semmit sem mondtam el arról, hogy mi is történik velem. Tehát nem tudják, hogy szerelmes vagyok! Viszont nem is merem elmondani nekik, mert félek a reakciójuktól. Lehet, hogy valamit sejtenek, mert az az érzésem, hogy napról napra, mind jobban és jobban ellenőriznek, és szigorúbbak is velem. Tudom, hogy féltenek, de azért a féltést sem kell túlzásba vinni! Van még egy dolog, ami aggaszt. Eddig még nem csókolóztam fiúval, és nagyon félttem tőle. Most már ez is megtörtént, és nagyon jó volt. Viszont most attól félek, hogy megtudják a szüleim, és botrány lesz belőle. Hát normális ez így?! Kérlek, adjál tanácsot, mit tegyek! Segíts!

Válasz:
Kedves Vau!

Ha hiszed, ha nem, a szüleidnek veled kapcsolatosan nagyon is sok ismerete és sejtése is van, ezért is lettek szigorúbbak, látják, hogy valami történik veled, hogy nem vagy a régi. Biztosan észrevették már, hogy szerelmes vagy. Azt viszont nem biztos, hogy tudják, hogy kiről is van szó, de lehet, hogy erről is van tudomásuk, csak várják, hogy te mondd el nekik a dolgot. Ne felejtse el, hogy valamikor ők maguk is ugyanezeket az érzéseket élték meg, és ugyanezek a gondok aggasztották őket is, ugyanezen az érzelmi és szexuális fejlődésen mentek keresztül, mint te most. De nagyon valószínű az is, hogy az ő szüleid is hasonlóan viselkedtek velük, mint most ők veled.

Véleményem szerint nekik a legnagyobb gondot az jelentheti, hogy becsukódtál, nem beszélsz velük a dolgaidról, és nem tudják, hogy mit is érzel pontosan. Lehet, az is megtörtént, hogy nem értél haza időben, és ténylegesen féltenek. Az lenne a legjobb, ha elmondanád nekik, hogy mi történik veled, mit érzel. Azt is közöld velük, hogy köztetek még nem olyan komoly a dolog. Arról is biztosítanod kell őket – és meg is tenni –, hogy nem hanyagolod el a tanulást és az iskolai feladataidat. A nyitottság és a közlékenység a szülőkkel, általában eredményesebb stratégia mint a titkolódzás, hazudozás. Megtörténhet, hogy az első pillanatban tiltásokkal találod majd szemben magadat, hisz nekik, a szüleidnek, nem sok lehetőség áll a rendelkezésükre. Közben azt is meg kell tanulniuk, hogy megváltoztál, hogy már nem vagy az ő kicsi lányuk, hogy beléptél és elindultál a felnőtté, a nővé válás útján. Általában a szülőknél időre van szükségük, hogy alkalmazkodhassanak az új helyzethez. Hagyjál nekik időt, hogy utolérjenek téged, és ebben legyél velük türelmes, közben pedig, amennyire csak lehetséges, játssz nyílt lapokkal, beszélj meg velük a dolgokat, próbálj kompromisszumos megoldást találni az eléd gördülő problémákra – a szüleiddel közösen.

**Jelige: „Mici és Mackó”
Kedves Bizalmas sorok!**

13 éves lány vagyok, falun élek. Szerelmi és barátsággal kapcsolatos probléma nyomaszt. Éspedig az, hogy állítólag a legjobb barátnőm szimpátiája szerelmesedett belém. A barátnőm már egy ideje mindig azzal jön, azt vágja a fejemhez, hogy én vagyok a hibás, hogy ők ketten nem tudnak összejönni. Már százszor is elmondtam neki, de hiába, hogy ez a fiú engem nem egyáltalán nem érdekel! A barátnőm ezt nem hiszi el. Mit tegyek, hogy ez a szörnyű helyzet megoldódjon. Nem szeretném, hogy az egész falu a szájára vegyen, mert már volt ilyen példa. És a barátnőmmel is szeretnék már újra veszekedés nélkül barátkozni.

Kérlek, segíts!

Válasz:
Kedves „Mici és Mackó”!

Tudom, hogy nehéz dolog, de talán a barátságokkal van elsősorban gond. Nem tudom, gondolkodtál-e már azon, hogy kit hibáztatna a barátnőd a szerelmi sikertelensége miatt, ha te nem volnál? Akkor ki lenne a bűnbak? A barátnőd az a típusú ember, aki a külvilágban keresi és találja meg a sikertelensége, a kudarca okát, és messze elkerüli annak a gondolatát is, hogy esetleg benne rejlik, vagy vele kapcsolatos. Nem abban keresi a sikertelenségének az okát, hogy esetleg ő nem elég vonzó a fiúnak, hanem inkább téged vádol azzal, hogy te állsz boldogságának az útjában. Nem akarja meglátni és beismerni, ami annyira nyilvánvaló, hogy egyszerűen nem tetszik a fiúnak. Csak éppen kevésbé fájdalmas mást hibáztatni a sikertelenségért, mind bevallani magunknak, hogy bennünk van a hiba, nem vagyunk eléggé vonzóak a fiú számára. Mit tehetsz? Próbáld meg nyíltan megbeszélni a barátnőddel a dolgot. Mond meg neki, hogy annak a fiúnak nálad semmi esélye sincs, és ha a nem hiszi, akkor az ő baja! Hogy mi történik tovább? Sajnos nem lehet tudni. Megteheted, hogy megvárnod, hogy a barátnőd újra hideg fejjel, érzelmi fűtés nélkül tudjon gondolkodni, és akkor folytatod vele a beszélgetést, barátkozást. Időközben azért nyugodtan barátkozhatsz más lányokkal is. Szélesítsd az ismeretségi és baráti köröd az osztálybeli, iskolabeli, utcabeli, falubeli stb. lányokkal, fiúkkal. Közben pedig kevésbé fogod egyedül és kiszolgáltatottnak érezni magadat.

Jelige: „Duci-D”

Kedves Bizi! Mit tegyek? A hasamat szeretném laposabbá varázsolni. Most olyan kiállós! Tudnod kell, hogy nem vagyok nagyon oda a tornáért és a fitneszezésért. Van-e olyan egyszerű mozgás, amit egyedül is elvégezhetnék, hogy ne lásson senki sem? Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Duci-D! Akárhogyan is fordítom a dolgokat, ha laposabb hasat szeretnél, tornáznod kell! Saját véleményem szerint sokkal jobban megy a mozgás, ha az ember társaságban tornázik, derűsen, jókedvvel, mint egyedül a négy fal között. Amellett, könnyebben föl is adjuk, ha egyedül vagyunk. De bárhogyan is döntesz, naponta legalább néhány has- és háztizom-erősítő gyakorlatot meg kellene csinálnod. Első nap ötször, második nap hatszor, harmadik nap hétszer, és így mindennap egygel többször ismételve a gyakorlatot eljutsz a 20 ismétléshez. Pl.: Feküdj a hátadra, hajlítsd be térdben a lábadat, hogy a talpad a talajon legyen. Lassan emeljed a felsőt tested előre, a térded felé /lélegezz be/, majd lassan ereszkedjél vissza a hátadra, /fújd ki a levegőt/. Jó hatással van a hasra az „itatós” is. Hasadon fekszel, hátad mögött fogd meg a bokádat, feszítsd ki hátrafelé a kezedet és a lábadat, és előre-hátra billegjél, mint az itatós a papíron, vagy mint a hintaló. Mivel a hasizmok önmagukban nem biztosítják a szép formát, semmit sem érnek az erős háztizmok nélkül, párhuzamosan erősíteni kell azokat is. Pl. hason fekszel, előre kinyújtott kezekkel. Egyszerre emeled meg a jobb kezéd és a bal lábát, majd váltasz: a bal kezéd és a jobb lábát emeled, és így, amíg ki nem fáradsz. Hogy még biztonságosabb legyél a dolgozódban, jó lenne, ha tornatanárod is konzultálnád a gyakorlatokat illetően. És amikor csak teheted, menj ki a szabadba sétálni, mozogni. Persze a helyes étkezésre is oda kell figyelned! És ami nélkülözhetetlen az egészhez, az a KITARTÁS. Mi pedig csak szurkolhatunk, hogy sikerüljön!

**Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com**

Függsz a közösségi oldalaktól?

Évekkel ezelőtt órákat töltöttünk a MySpace-en, az Iwiwen, vagy csak MSN-ezéssel. Manapság ezek helyét szinte teljesen átvette a Facebook, a Twitter, amikkel szintén felfoghatatlanul sok időt töltünk. De vajon tényleg függök vagyunk-e? Ezt szerencsére könnyen eldönthetjük, ha a függőség jeleire világítunk rá a következő kérdések megválaszolásával.

Jellemzők rád a következő tünetek?

1. Ha otthon hagyod az okostelefonodat, elveszettnek és magányosnak érzed magad, amiért nem tudod ellenőrizni a Facebookodat vagy frissíteni a Twitteredet.
2. Naponta hússzor ellenőrzöd a Facebook-fiókadat.
3. Ha nincs válasz vagy reakció az utolsó blogbejegyzésre 12 órán belül, mérhetetlenül szomorú leszel.
4. Ha elutazol valahova a laptop nélkül, hiányérzeted van.
5. Több közösségi médiás alkalmazásod van az iPhone-odon, mint más típusú alkalmazások.
6. Képes lennél 24 órát sorban állni a legújabb kütyü premierjén, csak azért, hogy nagyobb képernyőn frissíthesd a Facebookodat.
7. Több online barátod van, mint valódi.
8. Tweetelsz a mobilodon, miközben sétálsz.
9. Hamarabb bejelentkezel reggel a Facebookodra, mint hogy fogat mosnál.

10. Ellenőrzöd a Facebookod és a Twittered az ágyból, miután már „lefektüdtél”

Arra a kérdésre, hogy melyik a leginkább közösségi médiafüggő ország a világon, a havonta átlagosan közösségi oldalakon töltött idő szerint az ausztrálok állhatnak a dobogó élére, őket másodikként követik a britek, Olaszország a harmadik, míg az USA a negyedik helyen áll az ötödik spanyolok előtt. És milyenek a te közösségi oldalakhoz kapcsolódó szokásaid?

TESZT

Mennyire vagy anyagi?

Szerinted számít, hogy kinek milyen telefonja, autója, háza van? Teszteld magad!

1. Hány pár sportcipőd van?

- a) Öt: minden stílusú farmerhez egy-egy.
- b) Egy az iskolába, egy a bulikba.
- c) Csak egy, mindenhez ezt hordom.

2. Amit mindig megnézel, ha veszel magadnak egy új felsőt, az...

- a) ...a márkája.
- b) ...az ára, mert nem vehetek meg akármit.
- c) ...az, hogy mennyire kényelmes viselni.

3. Már alig várod, hogy beszélgethess az új osztálytársnőddel, mert...

- a) ...köztudottan jómódú családból származik.
- b) ...ránézésre olyan fazon, mint én és a barátaim.
- c) ...nagyon jó volt az angolórán!

4. A kedvenc ajándékod, amit a legjobb barátnődtől kaptál...

- a) ...egy márkás parfüm volt.
- b) ...kedvenc bandám legújabb lemeze volt, mert lemaradtam a koncertről.
- c) ...egy fotóalbum volt a közös emlékeinkről.

5. Hány mobiltelefonod volt az elmúlt két évben?

- a) Négynél több, mert mindig megvettem a legújabb készüléket.
- b) Kettő, de csak azért cseréltem le a régit, mert kamerásat szerettem volna.
- c) Egyetlen egy, azt is használtan vettem.

ÉRTÉKELÉS

Ha legtöbb az A válasz: A pénz beszél

Mindent akarsz – és persze azonnal. Nem maradhatsz le a legújabb trendekről: mindegy, hogy öltözködésről vagy zeneletöltésről vane szó. De nem lehet, hogy a menő cuccok iránt érzett sóvárgással csak megpróbálsz elnyomni magadban az igazi szerelem iránti vágyakozásodat?

Ha legtöbb a B válasz: A pénz boldogít

Gyakran vásárolsz magadnak menő holmikat, mert tudod, hogy azok tényleg jó minőségűek és tartósak. Igazad van – és ha megengedheted magadnak, hogy a zsebpénzedet ilyesmire költsd, hát tedd nyugodtan! De vigyázz, hogy ne azért szerezd be a legújabb mobiltelefont, mert a többieknek már van, és nem akarsz lemaradni.

Ha legtöbb a C válasz: A pénz nem számít

Okosan teszed, ha takarékoskodsz, és alaposan végiggondolod, hogy mikor mire költöd a pénzedet. De az sem jó, ha garaszkodsz, és kényeszen ügyelsz arra, hogy megmaradjon a pénzed. Nem kell mindig túrkálóból öltözködnöd, használt CD-eket és antikvár könyveket vened, néha beszerezhetsz magadnak egy-egy vadiúj cuccot is.

Varázsold el a környezeted!

Vannak, akik egy szimpla mosollyal mindent el tudnak intézni. Szeretnél te is közéjük tartozni? Segítünk, hogy mindenkit le tudj venni a lábáról.

Szentelj mindenkinek figyelmet!

Ha megpróbálsz odafigyelni az emberekre, akkor biztos ők is odafigyelnek majd rád. Szentelj kellő figyelmet beszélgetőpartnerednek!

Mindenkinek fontos, hogy amikor beszélsz, figyeljenek rá, meghallgassák. Ezt a tulajdonságot igazán értékelik az emberek.

Érdeklődj!

Lehet, hogy az elején kicsit nehéz őszintén megkérdezni, hogy: „Hogyan telt a hétvégéd?”, de később igazán könnyen megy majd. Ha meghallgatód, kérdeztetted a társaid, akkor sok új baráttra tehetsz szert. Lényeges, hogy ha már egyszer kérdeztél, akkor végig tartsd a szemkontaktust, és te is mondd véleményed a hallottakról! Egy ilyen személy társaságában az emberek különlegesnek érzik magukat, az az érzésük támad, hogy igazán fontosak valakinek.

Legyél természetes!

Fontos, hogy magabiztos legyél, tisztában legyél az értékeiddel. Ne játssz meg senkit, csak bátran add önmagad!

Ne gúnyolódj!

Ne határold el magad senkitől, senkivel se bánj lekezelően, és még véletlenül se tegyél sértő megjegyzéseket másokra!

Kerj és adj!

Ha nem kérsz sokat, és nem túl gyakran, akkor a másokhoz intézett kérések igazán nem számítanak cikinek. Természetesen fontos, hogy a kapott segítséget vissza is add: ha hozzád fordulnak, mindig segíts!

Becsüld meg mindenkit!

Lehet, hogy „csak” egy bolti eladó és lehet, hogy „csak” egy hajléktalan, de attól még ő is ember, tele álmokkal és vágyakkal. Ha mindenkit elismeresz veled egyenrangúnak, akkor téged is inkább felfelé helyeznek majd a ranglétrán.

Ne akarj mindenáron a központban lenni!

Nem kell, hogy állandóan rólad beszéljenek, mert így kel szárnyra a legtöbb pletyka. Inkább az eredményeiddel, kedvességeddel hívd fel magadra a figyelmet, ne feltűnősköddessel.

Nevetess meg másokat!

Vedd észre, ha valakinek rossz napja van, és dobd fel valamivel! Mindig legyen a tarsolyodban pár poénos sztori és vicc.

Legyél egyedli!

Alakítsd ki saját stílusod, mely csak rád jellemző! Ne félj merész lenni, de mindig maradj a jó ízlés határain belül.

Mindig legyél ápoltság!

Nem muszáj tökéletesnek lenned ahhoz, hogy elismerő pillantásokat kapj. Az ápoltság azonban egyszerűen elengedhetetlen. Mindig ügyelj arra, hogy kellemes illatod legyen! Fontos a rendszeres arc-, test- és hajápolás is.

Ne vess magadon!

Bármikor előfordulhat, hogy kikis helyzetbe kerülsz. Kezeld lazán az ilyen szituációkat, és nyugodtan neved magadon! Sokkal jobban jössz ki a helyzetből, mint ha elpirulnál és hanyatt-homlok menekülnél a helyszínről.

Mit árul el a kézírásod?

Egy apró bevásárlócédula, egy levél megírása, füzetvezetés... Meganynyi momentum, ahol sajátos kézírásunkat használjuk. De belegondoltál már, hogy mi mindent árulhat el rólad egyéni írásmódod? **Akar az ujjlenyomat**

Azokat, akik mások írásainak elemzésével foglalkoznak, grafológusoknak nevezzük. Tőlük tudjuk, hogy nincs két teljesen egyforma írás, akár mennyire is hasonlítanak a betűk. Olyan ez, mint az ujjlenyomat: mindenkinek saját van, s ez csak az adott személyről tud mesélni.

Amit magad is megállapíthatsz

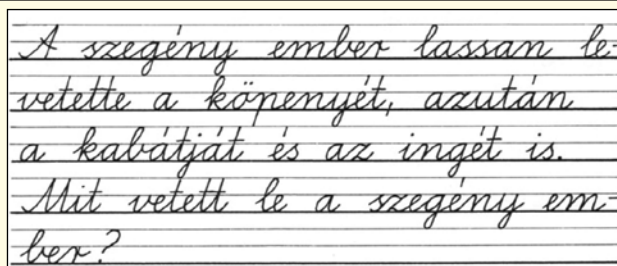
Vannak apró jelek, melyek megfejtéséhez nincs szükség szakértőre, hiszen némi odafigyeléssel megállapíthatsz egy-egy, az íróra jellemző tulajdonságot. Ilyen az írásunk iránya is: fogj egy üres lapot, és írd rá pár soron keresztül, vagy keresd elő egy füzetet, és amint kicsit távolabb emeled magadtól az írományt, már láthatod is, milyen vonalat követsz.

– Amennyiben a sor végére lefelé irányulnak a szavaid, az pesszimista hozzáállásra utalhat. Nem vagy teljesen elégedett, bár lehet, hogy ezt még nem is vetted észre magadon.

– Ha egyenesen, a lap nyomvonalát követve írsz, elégedett, kiegyensúlyozott életet élsz.

– Ritka, de előfordul, hogy az emberek írása felfelé kunkorodik. Ez az optimista jegyeket hordozza magában, de az illetőnek talán az önbizalma is több kicsit a megszokottnál. Másik szempont lehet a betűink mérete:

– A nagy betűkarakterek erős, törekvő személyiségre utalnak. – Ezen szempont ellentéte, amikor valaki nagyon apró betűkkel ír. Ez esetben a személy gyakran kisebbséggel, szerénységgel küzd.

Mire figyelj?

Az idők során lassan fejlődik személyiségünk, s így írásunk is változik. Keresd csak elő egy régebbi iskolás füzetet, látni fogod, milyen sokat változott írásod karaktere, ahogy te is egyre érettebbé váltál.

Miért fontos?

Szakemberek elmondása szerint az írásvizsgálat azért fontos, mert segítségével feltárhatják azokat a rejtett személyiségjegyeinket, melyek megoldást jelenthetnek lelki problémáinkra, útmutatást nyújthatnak fennálló akadályaink leküzdésében. A módszert egyébként gyakran használják bűnügyek feltárához is, közelebb kerülve így a tetteshez.

A grafológusok munkája

Egy papír és legalább húsz sor. Általában ennyire van szüksége egy teljes személyiség megállapításához, azonban egy grafológus apró jegyzetdarábokban is képes fontos dolgokat meglátni. A grafológusoknak egyáltalán nem számít, miről szól az írás, nem figyelik, csakis az összképet, melyet maga a kézjegy kélt. Először csak a sortáv, a szöveg lapon elhelyezett fekvése kerül a figyelem középpontjába, majd mélyebb elemzések során, a minden apró részlet átvizsgáláson esik át, egészen a mondatvégi írásjegyekig. Ekkorra majdnem hogy száz tulajdonság állapítható meg a szöveg írójáról.

Nem mindenki szereti a szervezett vagy a csapatsportokat. Ha te is így érzel, akkor sem kell izgulnod. Van megoldás arra, hogy aktív és egészséges maradj. Néha a gyerekek azért nem szeretnek bizonyos sportokat, mert nem értik a szabályokat, vagy nincs elég lehetőségük gyakorolni. A sportok bonyolultnak tűnhetnek a szabályok és a speciális felszerelések miatt. Ráadásul zavaró lehet a pályára felfestett mindenféle vonal is, amelyek jelentését időbe telik megtanulni. Ha van egy idősebb

SPORT

Te nem kedveled?

Melyik a neked való sportág?

Számtalan sportág létezik, tehát még közel sem biztos, hogy megtaláltad a neked megfelelőt. Sok kamasz próbálja ki a futballt és a kosárlabdát. De mi lesz a te kedvenc sportod? Talán a röplabda? Talán a foci? Vagy az atlétika? Próbáld ki, és meg fogod találni az igazit! Néhányan természetesen mozognak, amikor sportról van szó. Van olyan, aki erős, és akad olyan is, aki jól tud célozni. Különböző sportokhoz különböző képességek szükségesek, szóval kipróbálhatsz más jellegű csapatjátékokat is, vagy akár egyéni mozgásformákat, hogy megismerd a sportos énedet. Ha egyéni sportban gondolkodsz, íme néhány ötlet: úszás, jégkorcsolya, atlétika, birkózás, gimnasztika, karate, gördeszkázás, biciklizés, triatlon...

ismerősöd, aki jól sportol, nyugodtan kérd meg, hogy segítsen neked gyakorolni. Van néhány játék, amelyet jó megérteni és gyakorolni.

Például ilyen a röplabda. Lehet, hogy később csak mókából játszod egy nyári pikniken vagy a strandon. Gondolkodtál már azon, hogy a sport még szórakoztatóbb lenne, ha egy barátoddal együtt üznéd? Ez különösen jó akkor, ha valami újat szeretnél kipróbálni.

Van, aki csak azért nem szereti a szervezett sportot, mert egyszer belépett egy csapatba, ahol nem érezte jól magát. Talán bizonytalannak érezted még magad, míg a többiek rutinos játékosnak tündek, vagy talán nem szereted azt a nyomást, amelyet akkor érzel, amikor egy rivális csapattal játszol. Meg kell tanulni feldolgozni a vereséget is. Néha a csapattagok megharagszanak egy játékosra, aki hibázott. Ez igazán stresszes lehet, különösen akkor, ha

te vagy az a játékos. Természetesen mindenki hibázik, és éppen ezért senki sem hibáztathat másokat. Ha mégis, akkor jó lenne beszélned az edződdel vagy a szüleiddel. Meg kell tanulni kölcsönösen tisztelni egymást a csapaton belül. Ha rossz tapasztalataid voltak a csapatsporttal, akkor itt az ideje, hogy kipróbálj egy új sportot.

Miért érdemes sportolni? Ha felnősz, akkor is szeretnél majd aktív lenni. Ennek érdekében jó, ha rendszeresen mozogsz, mert így a tested egészséges maradhat. Mielőtt azonban bármilyen sportba kezdenél, ajánlatos tanácsot kérni az orvosodtól. Vannak olyan gyakorlatok is, amelyek aktívan, fitten tartanak: ugrókötelezés, tánc, kutyasétáltatás, kerti munkák, autómossa. Szóval nem kell versenyszerűen sportolnod, csak találd meg azt a mozgásformát, amely a legjobb számodra. Ami nagyon fontos, az az, hogy aktív légy!

MOZOGJUNK, DE OKOSAN!

Nincs értelme az egészsnek, ha csak lötyögsz

A testmozgás fontos, de nagyon nem mindegy, hogyan csinálod. Ép testben ép lélek – a mondás is így tartja. Nem meglepő hát, hogy a harmónia eléréséhez nemcsak a lelked ápolására, hanem a tested karbantartására is szükség van. Manapság a legtöbb konditeremben rendelkezésre állnak a személyi edzők, akiktől segítséget és tanácsot kérhatsz, ám sokan inkább otthon tornáznak. Itt viszont fennáll annak a veszélye, hogy rosszul csinálod a gyakorlatokat, ráadásul úgy, hogy észre sem veszed. Íme néhány gyakori hiba, amit a kezdők elkövetnek – vigyázz, nehogy te is beless valamelyikbe!

1. Bemelegítés és levezetés

A YouTube tömve van tornavideókkal, ám a legtöbb csupán gyakorlatsorozatokat mutat be anélkül, hogy az elején lenne bemelegítés, a végén pedig levezetés. Ezek viszont nélkülözhetetlenek, hisz teljesen kikészíted az izomzatodat, ha rögtön nekiállsz az erősítésnek. Mindig melegíts be!

2. Lendület

Bármilyen erősítő gyakorlatot végzel, tilos lendületet venni. A hasizomgyakorlattal nem sokra mész, ha a felülést hatalmas karmozdulatokkal segíted, és a súlyzózásnak sem lesz sok értelme, ha az izmaid használata helyett csak lóbálsz a karod. Ha még kezdő vagy, eleinte nyilván rettentően nehéz lesz minden erősítő gyakorlat, de ha koncentrálsz

arra, hogy tényleg az izmaidat használd, idővel észre fogod venni, hogy fejlődsz és erősödsz.

3. Nem megfelelő nyújtás

Bármilyen nyújtást is végezz, két dologra kell figyelned. Egyrészt ne rugózz, csak tartsd ki a pozíciót, másrészt pedig legalább fél percig tedd ezt! A pár másodperces nyújtások teljesen haszontalanok. Ha kicsit el vagy veszve, és nem tudod, melyik izmodat hogyan kell nyújtani, keress rá az interneten a megoldásra. Ha magadtól próbálsz kitalálni, elég valószínű, hogy mellényülsz.

4. Koncentrálj!

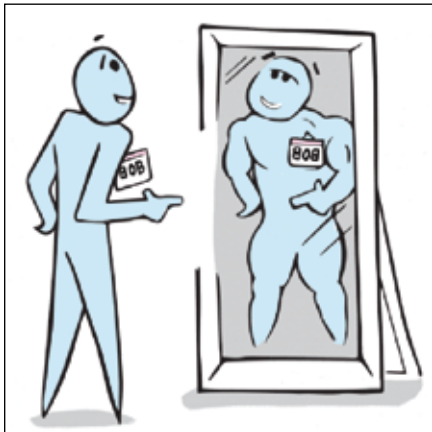
Ahogy a suliban a tornaórán, úgy egy konditermi edzésen vagy egy otthoni DVD-s tornán is csalhatsz. Fontos, hogy ha mozogsz, akkor adj bele apait-anyait, és ne csak úgy immel-ámmal végezd a gyakorlatokat. Ha az edző azt mondja, hogy feszíts még jobban rá az izmaidra, akkor tedd is meg! Nincs értelme az egészsnek, ha csak lötyögsz.

Mi fán terem a palindrom?

Indul a kutya s a tyúk aludni – vajon aki még nem hallotta, rájön-e magától, hogy mi a játékosság ebben a mondatban? Ha ismeri a palindrom fogalmát, akkor bizonyára hamar megfejti: a mondat visszafelé is olvasható, és ráadásul ugyanazt is jelenti. A palindrom ugyanis azt jelenti, hogy egy szó, szám vagy mondat visszafelé olvasva is értelmes.

Ez csak a magyar nyelv sajátossága?

Természetesen nincs olyan nyelvi játék, amelyet csak egyetlen nyelvhez lehetne kötni: minden nyelv egyformán alkalmas a játékosságra. Maga a palindrom szó is görög gyökerű: a palin=újra és a dromosz= futás, pálya, út jelentésű kifejezések összetétele. Szó szerinti jelentése tehát az „újrafutás”, amivel a szójátékok esetében azt jelöljük, hogy az előlől már elolvasott szót visszafelé is „befutjuk”, újraolvassuk. A világ legtöbb nyelvén ezzel a szóval jelölik a játékokat.

A palindrom háromféle lehet: tökéletes, vagyis a szó vagy mondat visszafelé is ugyanazt jelenti, mint odafele (ilyen a szavaink közül pl. az icipici, a találat, a konok vagy a pép), átköltő, amelynek visszafelé olvasva más az értelme (mint pl.: kész, kupak, késsel, darázs, notesz), valamint kínrímes.

Egy dologgal valóban eldicsekedhetünk: talán sehol nem volt akkora divatja az ilyen szavakkal való játéknak, mint nálunk a tizenkilencedik század végén és a huszadik század elején, amikor a legjelesebb költők és írók tornászatták palindromokkal az agyukat. A játékok központja hamarosan a Hadik Kávéház lett, ahol Karinthy Frigyes szöveleménye nyomán *sátidrof* vagy *avtidrof* lett a palindrom magyarított neve. Fontos volt, hogy a játékban sok humor is legyen. Az egyik legnépszerűbb sátidrofot Babits Mihály találta ki, és így hangzott: *Római fővezér – Rézevő fia Mór*. Ezután hosszú időre szinte népi játékká vált a palindrom-gyártás, amelyek során ezek a játékos mondatok is megszülettek:

A fasori pap papirosa fa. Ah, tán nátha?! Angol anya fanyalogna. Arám, e gyűrű ke-rek ürügy-e mára? A tálamba' bab, maláta. A tíz ara parazita. Csak a mama makacs! E két apacs a csapat éke. E két répát, na, vedd, Agárdi; drága, de van tápértéke. Emi eledele négy egyén eledele, ime! Erőszakos kannak sok a sző-re. Evett e kis konok, siket teve? Géza, kék az ég! Goromba rab morog. Ím, ott loholt Tomi. Indul a görög aludni. Kelemen nem Elek. Levendula, falud nevel. Modorom oka: komorodom. Ön ejtette ki talán már a kisadi-hidasi karámnál a tikettet, Jenő? Rút Ella vállával letúr. Sír a hullott tollú haris. Tán Imre hítegeti Herminát. Te mező, neveled eleven özemet. Teszem a Netti ebédebe itten a meszet. Az egyik leghosszabb magyar mondat pedig ez: Ló szalad a nyárfaerdőn, a szarodúdba zúg a szél, én a gúla felé lenézök, kis szérűrészt sík közén élél e falu, ganélé szagú zab dudorász a nődre, a fránya dala szól.

Mióta léteznek palindromok?

Megkockáztathatjuk, hogy amióta létezik írás, azóta létezhet palindrom is. A leírt szavak között nem lehetett nehéz felismerni, hogy egyet-egyét visszafelé is ugyanúgy elolvashatnak, mint odafele. És mivel a szavaknak az ember mindig szeret mágikus erőt tulajdonítani, hamar kialakult annak képzelete, hogy az ilyen szavak különösen nagy erővel hordoznak titkos erőt. Az egyik legrégebbi, feltárt palindrom egy isztambuli Bizánci Birodalom-korabeli templom keresztelőkútjának görög nyelvű felirata: ΝΙΨΩΝ ΑΝΩΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΩΝΑΝ ΟΨΙΝ. Jelentése: *Nípszon anómémata mé mōnan opszin*, vagyis *Vétkeimet is mosd le, ne csak az arcomat*.

Az ókori görög kultúrából fennmaradt, oda-vissza olvasható betűsorok többnyire a napistent jelképezték. Később a költőket sem hagyhatta hidegen a szavakban rejlő játékosság, így a görög költészetben is hamar megjelentek a palindromok. Szótadész mellett mások is írtak palindromokat. Például *Homérosz* egyik epigrammája, a *Midiász* szintén értelmesen olvasható visszafelé, aminek tényét a filozófus Platónól tudjuk.

A negyedik századi *Publius Optatianus Porfirius* latin költő kifejezetten a sajátos formai megoldások művésze volt. Ő volt az első egyike, aki képverseket is írt: huszonöt, háromszög alakú képvers maradt fenn tőle (ennek a műformának nálunk később Janus Pannonius volt az első alkalmazója). Különösen bravúrosak azok a költeményei, amelyekben ráadásul hibátlanul meg tudta tartani a szigorúan kötött hexametereket vagy pentametereket, miközben a versek visszafelé is olvashatóak, vagyis palindromok.

Mi volt a római kor legismertebb palindromja?

A római időkből maradt fenn az ún. *Sator* (ejtsd: szator)-négyzet. Ez egy latin nyelvű palindrom, amelyet több városban is megtaláltak, a legkülönbélebb falakon. A feliratot öt szó alkotja, amely mondatát összeolvasva így hangzik: *Sator arepo tenet opera rotas*. Ha az Arepo szót névnek vesszük, akkor ez a jelentése: *Arepo magvető működésben tartja a kerekeket*. A mondat öt szavát azonban négyzet alakban írták fel, így:

S A T O R
A R E P O
T E N E T
O P E R A
R O T A S

A feliratnak az a trükkje, hogy akár vízszintesen, akár függőlegesen, akár a bal felső, akár a jobb alsó sarokból kezdve olvassuk a szöveget, mindig ugyanazt kapjuk. A Sator-négyzetnek hosszú időn át mágikus erőt tulajdonítottak, és nemcsak a házak falára írták fel, védőmondatként is viselték, a nyakba akasztva.

A titkos erejének tartott jelkép Európa-szerte jelen volt, de Észak-Afrikában és Nyugat-Ázsiában is megtalálták. Franciaországban rengeteg templomon, kastélyon ott volt. A Vezúv kitörésének áldozatául esett Pompeji romjai között például két helyen is megtalálták.

Társasjáték is lehet

A palindromnak később több variációja is elterjedt ott, ahol társasjátékként alkalmazták. Az egyik formája lehet az is, hogy megszabják a játék tengelyét, amelyből kiindul: pl. legyen ez egy középre helyezett Z betű. A játékosoknak pedig ebből kell jobbra és balra felépíteniük oda-vissza olvasható szavakat. (Pl. ézéz; gézég; igéz égi.) Úgy is lehet játszani, hogy valaki egy előre összeállított palindrom mondat összes szavát megadja, de összekeverve vagy abc-rendben, és ebből kell kitalálni az eredetit.

Az ember nem gyorsvonalat

A címben szereplő megállapítás ugyan helytálló, de tény az, hogy mindig szeretnénk gyorsabbak lenni. Gyorsabbak másoknál és talán saját magunknál is. A futás egészséges és remek sport, ezzel a kijelentéssel mindenki egyetért. De azzal már kevesebben vannak tisztában, hogyan is hat a futás a szervezetünkre, milyen változások mennek végbe a testünkben futás közben.

Az első másodpercekben

Az izmaid adenozin-trifoszfátot (ATP-t) kezdenek felhasználni, azokat az energia-molekulákat, amelyeket az ételből nyer a szervezet. Jó érzés, nem igaz?

Az első 90 másodpercben

Annak érdekében, hogy még több ATP-t szabadíts fel a szervezetben, a sejtek lebontják a glikogént, és glükóz formájában raktározzák el az izmaidban. A sejtek sok glükózt használnak fel a véredből, ezért hasznos a mozgás a vércukorszint csökkentésére. A tested futás közben felemésztja a glükózt, és az izmok tejsavat választanak ki, ami miatt edzés közben égő érzés jelentkezik. Ez jelzi az agyadnak, hogy a test fizikai megerőltetés alatt áll.

Futószámok az atlétikapályán

A futószámok síkfutásból, gátfutásból állnak, de idetartozik a gyaloglás versenyszám is. A maratoni futás és a gyalogló versenyek kivételével a futószámokat stadionban rendezik.

A **síkfutás** versenyszám a következő távokat tartalmazza:

Rövidtáv: 100 m, 200 m, 400 m

Középtáv: 800 m, 1500 m

Hosszútáv: 5000 m, 10 000 m, maratoni futás

Váltófutás: 4×100 m, 4×400 m

A **gátfutás**, akadályfutás lehet: 110 m férfiaknál, 100 m nőknél, 400 m, 3000 m akadályfutás

A következő néhány percben

A szíved egyre gyorsabban kezd verni, és a vért az izmaidba pumpálja. Ahhoz, hogy a glükózt a legjobban felhasználhassák, az izmaidnak szükségük van egy kis extra oxigénre. Elkezded égetni a kalóriákat, amelyek esetleg zsírként raktározódtak. Mindezen kalóriaégetéssel a tested egyre csak emelkedni fog.

Annak érdekében, hogy lehűlj, a verejtékmirigyek elkezdnek dolgozni, és izzadni fogsz.

Tíz percben belül

Ha átlagos a testméreted és a testi adottságaidnak, edzettségi szintednek megfelelő szinten futsz, akkor az izmaid ATP-ellátása bőséges, és a szervezet hatékonyan tud oxigént szállítani, valamint zsírt és glükózt égetni. De ha a mozgás már nem megy olyan lazán, az ATP-kínálat nem fog tudni lépést tartani a tested viszonylag nagyobb igényével. Nem fogsz tudni egyenletesen lélegezni, és ennek hatására csak kapkodod a levegőt. A tejsav elárasztja az izmaidat, és amikor már otthon vagy, szörnyű izomláz fog gyötörni.

Harminc perc után

Hüha! Vége van! Ahogy lassan elkezdesz sétálni, az energiafelhasználás és a légzés visszaáll a normális ritmusba. Úgy érzed, fel vagy töltődve, az agyad dopamint szabadít fel, melynek következtében nem fogsz édességeket kívánni. Akkor se aggódj, ha mégis, mert a mozgás által a szervezeted nem zsírrá, hanem energiává fogja átalakítani a csokit.

Tudod-e?

A futóversenyeken a FUTÓK a legjobbak – szokták mondani kissé viccesen, de ez a megállapítás mindenre bátorítólag hat.

Mégiscsak vannak legjobbak a világon. Hallottál-e Ben Johnsonsról, aki a 100 métert 9,84 másodperc alatt futja le, vagy Carl Lewisről (9,93), Raymond Stewartról (10,08), Linford Christie-ről? Nem sokkal marad el tőlük Kovács Attila magyarországi futó sem, aki 1987-ben 10,20 másodperccel ötödik volt egy világversenyen. Hatalmas siker volt ez, már csak azért is, mert futásban a színes bőrűek évtizedek óta a legjobbak. Hallottatok-e Paavo Nurmi finn futóról, minden idők egyik legnevesebb futóbajnokáról?

Paavo Nurmi finn „csodafutó” az 1920-as években a világ legjobb közép- és hosszútávú futója volt, sok világrekordot állított be a legkülönbözőbb távokon, 1500 m-től 20 km-ig

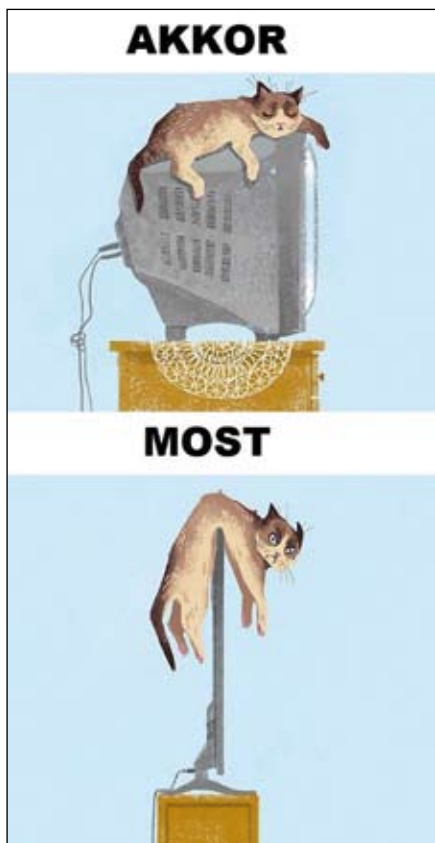
Garfield is fut

Síkfutás

Gátfutás

Villám

- Mondd, Pisti, miért megy a villám cikcokban?
- Szerintem gondolkodik, hogy hová csapjon le.

A legfontosabb rész

- Melyik a tehén legfontosabb része?
- A bőre.
- Miért éppen a bőre?
- Mert az tartja össze az egész tehenet.

Vendégmentés

- Képzeld, anyu, Öcsi a vendégek székére rajzszögeket tett!
- És te mit csináltál?
- Én? Abban pillanatban, amikor le akartak ülni, kirántottam alóluk a széket!

Saját szava

- Pisti, már megint egyest kaptál matekból? A múltkor pedig a szavadat adtad, hogy soha többé nem lesz egyesed.
- Hát aztán - feleli Pisti. - Az is valami? A saját szavammat akkor veszem vissza, amikor akarom.

Nagy szakértő

Gizike az apjával focimeccset néz. A kislány egy ideig türelmesen figyeli a játékot, majd egyszer csak megszólal:

- Nahát! Hogy milyen buták ezek a focisták!
- Miért, kislányom?
- Az egész pálya üres, mégis mindannyian egy kapu előtt tolonganak...

Nyomós ok

- Mit gondolsz, Piri, miért repülnek a gólyák ősszel Afrikába?
- Hogyne tudnám! Az afrikai szülőknek is kell, hogy valaki vigyen kisbabát.

Elfogadható magyarázat

- Ártatlan vagyok! - bizonygatja Ödönke a tanító néninek, aki a betört ablakról faggatja.
- Mindenki ezt mondja - legyint a tanítónő.
- Ha mindenki ezt mondja, a tanító néni nyugodtan elhiheti...

Valószínűség

Napok óta esik az eső. Panni és az öccse a szobában kénytelenek játszani. Egyszer csak a kislány megkérdezi:

- Mit gondolsz, Panni, eláll az eső?
- Valószínűleg - bólint Panni. - Eddig még mindig elállt.

Mégis elfelejtette

A szórakozott utas leszáll az állomáson, hogy amíg a vonat áll, újságot vegyen. Hogy biztosan megtalálja a fülkét, ahol ült, megnézi a vagon számát. Örömmel olvassa el a következő számot: 1492.

- No, ezt könnyen megjegyzem, csak Amerika felfedezésének évére kell gondolnom. Néhány perc múlva kétségbeesetten állapítja meg, hogy elfelejtette a számot. Odalép a kalauzhoz és megkérdezi:

- Bocsánat, nem tudja véletlenül, mikor felejték fel Amerikát?

Magyarórán

Dolgozatírás volt magyarból. A téma egy labdarúgó-mérkőzés leírása volt. Amikor a tanárnő átnézte a füzeteket, Bandiében ennyit talált: „A hirtelen jött felhőszakadás miatt a mérkőzést elhalasztották.”

És nyáron?

A szórakozott professzor vizsgáztatja az orostanhallgatót:

- Mit tenne - kérdezi, ha egy olyan pácienshez hívnák, akinek megfagyott a lába?
- Hóval dörzsölném be - hangzik a válasz.
- Rendben van. És ha nyár lenne, és nem volna hó?

Kerékpárverseny után

- A 10-es számú versenyzőt kizárták a versenyből, mert látták, hogy egy kamionba kapaszkodott - jelenti be a versenybíró.

- Az érintett versenyző így tiltakozik:
- Lehet, hogy láttak, de a sofőr megkért, hogy toljam meg egy kicsit.

A piros alma

Két gyerek javában püföli egymást, amikor rájuk szól egy járókelő.

- Ejnye, gyerekek! Miért verekedtek, nem tudtok egy véleményen lenni?
- Hisz épp az a baj, hogy egy véleményen vagyunk - panaszolja az egyik gyerek.
- Hogyhogyz?
- Az előbb kaptunk anyutól egy piros almát, és mindketten egyedül akarjuk megenni...

Pontos megállapítás

Pistike büszkén dicsekszik az anyjának:

- Anyu, öt legyet ütöttem agyon az előbb, és közülük három nőstény volt!
- Nahát, Pisti! Honnan tudod, melyik légy a nőstény?
- Onnan, anyu, hogy három a tükrön üldögtelt.

Csak egyszerően

- Ko-ko-ko-Kovács vagyok - mutatkozik be a dadgós.
- Szép név. De engedje meg, hogy én egyszerően csak Kovácsnak szólítsam.

Nem tesz semmit

- Fáj a gyomrom! - nyöszörgi egy reggel Évike az anyjának.
- Nem tesz semmit - mondja az anyja.
- Csak azért fáj, mert üres. És valóban, mire elfogy a reggeli, a fájdalom elmúlik. Délután azután hazaér az apa a munkahelyéről, mégpedig irtózatos fejfájással.
- Nem tesz semmit, apu - vigasztalja Évike.
- Csak azért fáj, mert üres.

Úszólecke

- Tegyétek a fejeteket a vízbe, és számoljatok háromig! - mondja az úszómester az első úszóleckét.

- Én csak egyig tudtam számolni - vallja be Robi.
- Miért?
- Mert utána belement a számba a víz...

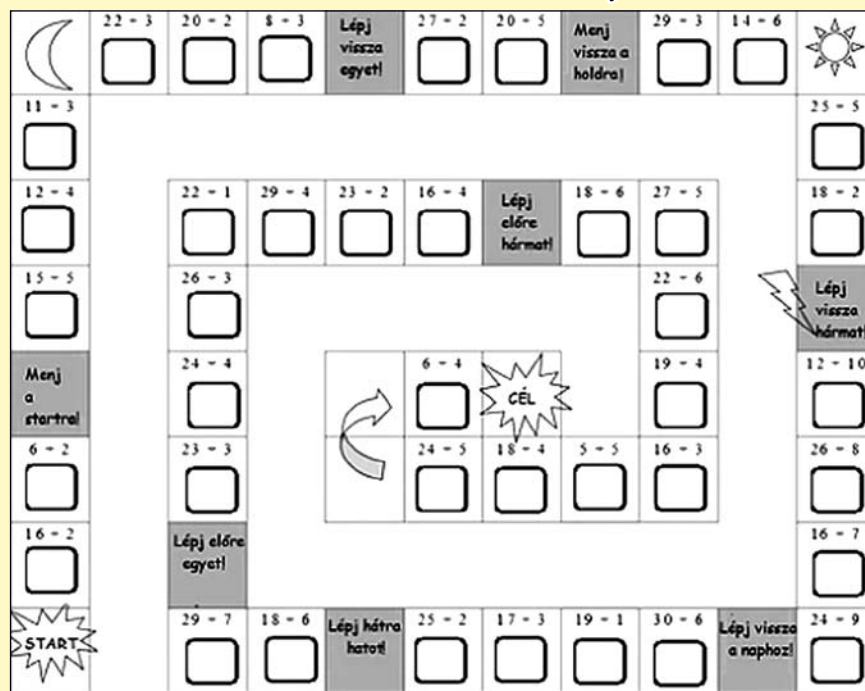
Fogalmazás

- Írjatok fogalmazást valamiről, ami a nyári szünidőben történt veletek! A terjedelme 200 szó legyen! - adja meg a feladatot a magyartanár. Rudika füzetében ez olvasható a következő órán:

„Befestettem a kerti padot zöldre. Ez 5 szó. A többi 195 szót apu mondta, amikor ráült, de azt nem merem leírni!”

Maradékos társasjáték

Csak az első dobásnál van szükségünk dobókockára.

A továbbiakban a művelet elvégzése után kapott maradék adja meg a lépések számát.

Pl. $11 \div 3 \rightarrow$ maradék 2, ezért kettőt léphetünk előre, vagy $20 \div 2 \rightarrow$ maradék 0, nem léphetünk előre.

Az lesz a győztes, aki elsőként ér a célba... Jó játékot, vidám tanulást!

Hogyan helyes?

Fertő-tó, Fertő tó
Kossuth-díj, Kossuth díj
Erzsébet-híd, Erzsébet híd
Keleti-pályaudvar, Keleti pályaudvar
Velencei-tó, Velencei tó
Ady-vers, Ady vers
Balaton-tó, Balaton tó

Tedd helyre!

Az itt következő tíz vidám szóláshasonlatnak van egy különleges jellemzője: valamennyit kétféleképpen is folytatni lehet. Hogy hogyan? Egy biztos: nem úgy, ahogyan itt olvasod! Tedd a hasonlatokat a helyükre, azaz állapítsd meg, hogy melyik hova is való!

1. Alszik, mint a katonatiszt. Alszik, mint a gödény.
2. Buta, mint Marci Hevesen. Buta, mint a köles.
3. Él, mint a kefekötő. Él, mint a gyík.
4. Úgy ért hozzá, mint a kocsis. Úgy ért hozzá, mint a bunda.
5. Fizet, mint a tej. Fizet, mint hat pár rendőrcsizma.
6. Fürgé, mint a fába szorult féreg. Fürgé, mint a tök.
7. Iszik, mint a hangya. Iszik, mint hal a vízben.
8. Káromkodik, mint hajdú a harangöntéshez. Káromkodik, mint a méh.
9. Ordít, mint a jégeső. Ordít, mint tyúk az ábécéhez.
10. Szorgalmas, mint a csík. Szorgalmas, mint a számár.

FEJTÖRŐ

Megállt az óra

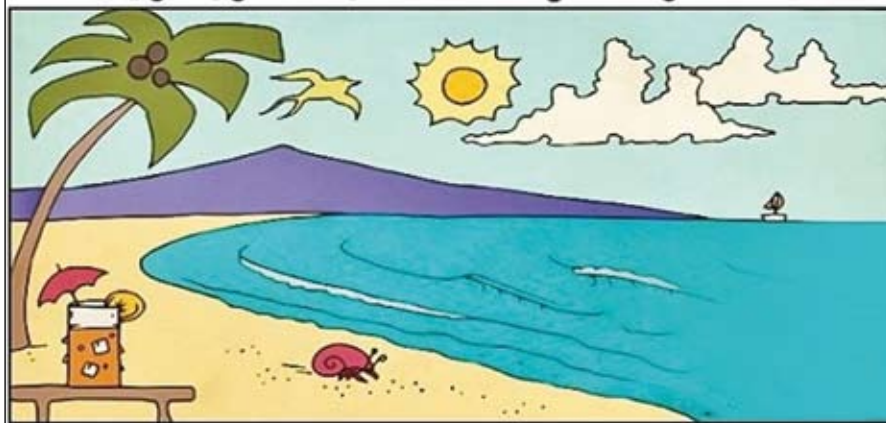
Amikor az alvó éjjel felébredt és megnézte az óráját, az három órát mutatott, de állt. Felhúzta az órát, és ismét elaludt. Reggel arra ébredt fel, hogy a közeli toronyóra éppen hetet üt. Az ő órája ekkor hat órát mutatott. Hánykor ébredt fel éjjel?

Megállt az óra – Négykor.

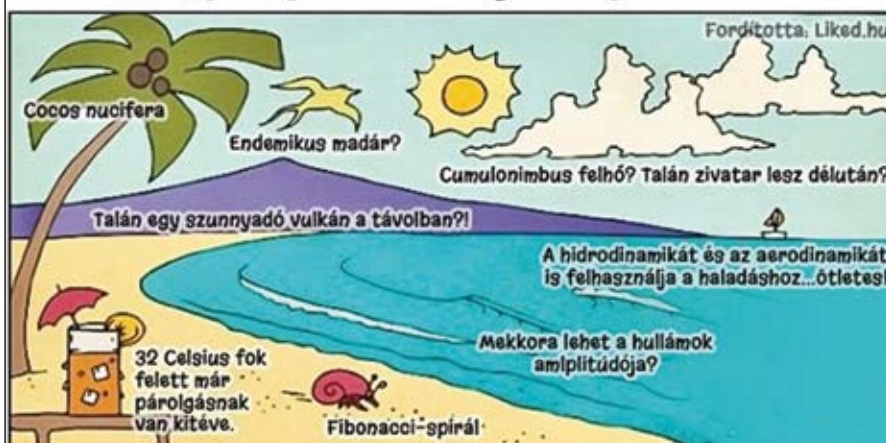
Tedd helyre! – 1. Alszik, mint a tej. Alszik, mint a bunda. 2. Buta, mint a számár. Buta, mint hat pár rendőrcsizma. 3. Él, mint Marci Hevesen. Él, mint hal a vízben. 4. Úgy ért hozzá, mint tyúk az ábécéhez. 5. Fizet, mint a köles. Fizet, mint a katonatiszt. 6. Fürgé, mint a csík. Fürgé, mint a gödény. 7. Iszik, mint a kefekötő. Iszik, mint a gyík. 8. Káromkodik, mint a kocsis. Káromkodik, mint a jégeső. 9. Ordít, mint a fába szorult féreg. Ordít, mint hat pár rendőrcsizma. 10. Szorgalmas, mint a méh. Szorgalmas, mint a hangya.

(MEGOLDÁS: Hogyan helyes? – Fertő tó, Kossuth-díj, Erzsébet híd, Keleti pályaudvar, Velencei-tó, Balaton tó.

Ahogy egy átlagember látja a nyaralását:

Ahogy egy tudós látja a nyaralását:

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Kedves játékos kedvű olvasóink! Múlt heti feladványunk nem bizonyult túl nehéznek, és gyors megfejtők is jelentkeztek. A helyes választ és a nyertes nevét azonban

csak jövő heti számunkban tesszük közzé, mert szeretnénk több időt adni a megfejtés beküldésére.

És most jól néztek meg e heti számunk nyeremény-

kérdését, azaz a mellékelt rajzot. A szimpatikus hosszú nyakú és a torony melyik intézménynek lehet a jelképe? Annyit elárulunk, hogy ez a bizonyos intézmény Vajdaság északi részében található. De hol? És mi a neve?

Ha tudjátok a választ, mielőbb küldjétek el címünkre, és máris esélyesek lesztek egy könyvjutalomra. Megfejtéseketek **2018. szeptember 24-éig** várjuk. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vajvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

NEMESMILITICS

Összeforrt a vers és a rajz

Versfeldolgozó, rajzos műhelyfoglalkozást tartott a nemesmiliticsi Testvérség-egység Általános Iskola első osztályosai számára Szitás Mária, a zombori Laza Kostić Kulturális Központ munkatársa. Csukás István Sün Balázs című versét hallhatták a gyerekek, majd beszélgetés zajlott, sünis, családi, testvérekkel kapcsolatos témában. Az élményeket kreatívan, papírsüni készítésével, rajzolásával dolgozták fel.

A növények nyelve

A Gyűrűk Ura könyveket olvasva, esetleg a World of Warcraft világában kóborolva találkozhattál már a sétáló, emberi értelemmel rendelkező, beszélő entekkel. Azonban, ha azt gondoltad, hogy a való világ növényei nem tudnak beszélni, akkor jó, ha tudod, hogy bizony a növények is kommunikálnak (a kommunikáció annyit tesz: közlés, információcsere). Persze nem képesek úgy kifejezni magukat, mint mi, emberek, de ők is megtalálják a módot arra, hogy mondanivalójukat eljuttassák a címzetthez.

Egy nagyon jó barátom anyukája készíti a legcsodálatosabb gyógynövényteát, amit életemben ittam. Ráadásul csupa olyan alapanyagból, melyet otthon természet. A kertjük egy valódi kis paradicsom, de ami a leginkább lenyűgözött benne mindig, az a virágok és zöltségek tarka egyvelege. Azonban, ami szá-

momra egykor érdekes összevisszaságnak tűnt, ma már tudom, a növények barátságán alapuló pontosan megtervezett kert. Ezek a virágok és haszonnövények kiegészítik egymást, míg vannak olyan zöltségek is, amelyek nagyon rossz szomszédoknak bizonyulnak. A bazsalikom erős illata megvédi a paradicsomot a kártevőktől, a krumpli jól kijön a petúniával, de nem jó ötlet vöröshagyma mellé ültetni.

Egy német erdősz ennél sokkal tovább jutott. Könyvében (A fák titkos élete) olyan dolgokat állít, amelyeket a tudósok is megfigyeltek már: a fák képesek egymással barátságot kötni, törődnek utódaikkal, harcolnak, fájdalmat éreznek, tanulnak és számolnak is. Elmeséli például, hogy két bükkfa (nagyon társaságkedvelő fajta) barátsága abból áll, hogy nem növesztenek egymás felé terebélyes ágakat,

nehogy elvegyék a másiktól a napfényt. Sőt, ha az egyiket kivágják, hamarosan a másik is elpusztul. A tölgyek ellenben egyedül is remekül érzik magukat. A fűzek pedig kifejezetten minél távolabb szeretnének kerülni az anyafától. Mindezekon túl a fák az erdő alatt húzódo gyökérhálózat segítségével beszélgetni is tudnak, és utódjaik táplálására is képesek. De talán susogásukkal, hajladozásukkal nekünk is üzennek, minket is hívogatnak.

Herédi Károly

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm
Tartomány

Magyar
Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vajvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ókrsz Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna**
- Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Farkas Ilona, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda**
- Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvideken
- Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs